

ตำนานพราหมณ์เมืองนครศรีธรรมราช

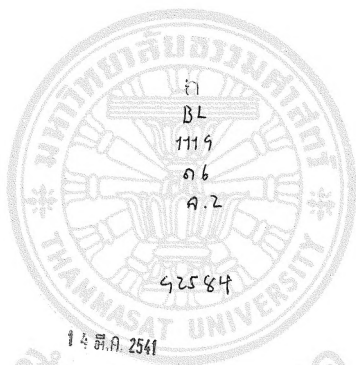
พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

อำมาตย์เอก พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (สินธุ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ต จ ว, ต ข, ต ม, ร จ พ,

เมฆบมเมย พ.ศ. ๒๔๗๓

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

๑ ๔ ต.ค. 2541

สำนักหอสมุด

คำนำ

เรื่องพงศาวดารพราหมณ์เมืองนครศรีธรรมราช ข้าพเจ้าได้มาจาก
เมืองนครศรีธรรมราชนานแล้ว ตั้งใจจะตรวจทำคำอธิบายหมายเลขเสีย
ก่อน แล้วจึงจะพิมพ์ แต่ติดกิจการต่าง ๆ ต้องทิ้งไว้คร่ำมาจนบัดนี้
เมื่อนายสถิตย์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้เป็นบุตร มาขอหนังสือซึ่งจะพิมพ์
แจกในงานศพ อำมาตย์เอก พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (สินธุ์ เทพหัสดิน
ณ อยุธยา) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเคยเป็นผู้ได้ช่วย
ราชบัณฑิตยสถานตรวจรักษาโบราณวัตถุสถานมานาน ข้าพเจ้าเห็นว่า ควร
จะหาหนังสือซึ่งเกี่ยวข้องกับเมืองนครศรีธรรมราช ให้ค้นพบหนังสือ
เรื่องนี้ จึงได้ให้พิมพ์สำหรับแจกในงานพระราชทานเพลิงศพพระยารัษฎา
านุประดิษฐ์ (สินธุ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เสียก่อน ส่วนการ
ตรวจทำคำอธิบายหมายเลขนั้น ไว้หาโอกาสทำต่อไป และคิดเห็นว่า
การที่พิมพ์ครั้งนี้จะมีประโยชน์ทำให้ผู้อื่นที่เอาใจใส่ในโบราณคดี เมื่อ
ได้หนังสือฉบับที่พิมพ์ไป จะได้ช่วยตรวจให้เป็นเหตุแห่งความถูกต้อง หวัง
ใจว่าถ้าท่านผู้ใดอ่านตรวจเห็นควรจะทำอธิบายหมายเลขอย่างไรจะบอกมา
ให้ทราบที่ราชบัณฑิตยสถาน

หนึ่งในการพิมพ์หนังสือเรื่องนี้ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้
เรียบเรียงประวัติของสมุหระณีส่งมาให้ พิมพ์ไว้เป็นที่ระลึกด้วย เจ้าพระยา
ธรรมศักดิ์ฯ เป็นกรรมการราชบัณฑิตยสถานผู้หนึ่ง และเป็นน้องของผู้

มรณะ ย่อมทราบประวัติดี ประวัติดังไม่มีเหตุที่ควรจะแก้ไขอันใด
จึงได้ให้พิมพ์ไว้ต่อกำนัน

ราชบัณฑิตยสภาขออนุโมทนาในกุศลบุญราษีทักษิณานุประทานซึ่งเจ้า
ภาพงานศพพระยารัษฎานุประดิษฐ์ ได้บำเพ็ญเป็นการกตัญญูกตเวที ขอมต
แห่งกุศลเจตนาสำเร็จความกตัญญูแก่ผู้มรณะสมควรแก่คติอุบาสก เทอญ.

อุภัยรพณ

นายกฯ ราชบัณฑิตยสภา

วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๓

สำนักหอสมุด

อำมาตย์เอก พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (สินธุ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)
เกิดวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๑๘
ถึงแก่กรรมวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒

ประวัติ

พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (สินธุ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เป็นชาวพระนครมีกำเนิดในสกุลขุนนางเก่า ได้รับการศึกษาในกรุงเทพ ฯ ในสำนักที่ชั้นข้อที่สูงสุดในสมัยนั้น คือโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ได้สอบได้ได้จบวิชาของโรงเรียน คือประโยค ๒ แต่ยังคงเรียนภาษาอังกฤษบ้างอีกเล็กน้อยเพียงสอบได้ชั้น ๓ แล้วก็ถูกรัสเซียแห่งราชการในสมัยนั้นชักโยงไปเข้าเป็นเสมียนตุนักเรียนทั้งหลายเป็นอันมาก แต่เมื่อถึงเวลาที่ราชการต้องการส่งออกไปทำงานหัวเมือง แทนที่พระยารัษฎา ฯ จะคิดขอทดแทนขึ้นจากราชการหนุ่ม ๆ โดยมากในสมัยนั้น พระยารัษฎา ฯ กลับอาสาไปรับตำแหน่งในหัวเมืองด้วยความเต็มใจ และเป็นข้าคาของพระยารัษฎา ฯ ที่ได้เป็นข้าราชการหัวเมืองจริงคนหนึ่ง เพราะได้อยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ถ้วนในหัวเมืองตั้งแต่หนุ่มจนแก่ จนครบเท่าขั้นชีพในตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

พระยารัษฎานุประดิษฐ์เป็น “นักเลง” โดยกำเนิด คำนักเลงในที่นี้หมายความว่าความที่ควรจะได้ใจว่า ความมั่งใจเป็นนักเลงอย่างนักกีฬา นิสัยใจคอ, กิริยาอาการ, ทำทางท่องเที่ยว ของพระยารัษฎา ฯ สมนักเลงพร้อมตั้งแต่เด็ก ๆ มา ใครเล่นอะไร น้อยอย่างก็พระยารัษฎา ฯ จะไม่เล่นด้วย ได้เคยเล่นว่าโตกว่าตัวเขาชนะเขาเอง การปั่นหลังคา ก้นมดแต่เล็ก ๆ เพราะเล่นว่าว การเก็บดวงตราไปรษณีย์ ฯ เลี้ยงปลา กัด, ปลาเข็ม, ปลาเงินปลาทอง, เตะตะกร้อ, ตีกระรอก, กระบอง, เทง

บิตเตยัค เหล่านี้เคยเล่นมาทุกอย่าง การดนตรีพระยารัษฎาฯ ก็เคยดีด จระเข้ ได้เก่งพอใช้ เมื่อหนุ่มคนองได้เป็นนักเลงสู้หญิงกับเขาหน่อย เมื่อเป็นผู้ใหญ่บริบูรณ์ด้วยสติสัมปชัญญะแล้วจนตราบวชสามเณร ได้เป็นนักเลง ขาวมิกอย่างน่านับถือ

พระยารัษฎาฯ มีความเลื่อมใสในพระศาสนาเพียงไร พึงเห็นได้จากกรที่ให้การศรัทธาที่บ้านทุกวัน ไปฟังเทศน์ทุกวันพระและชอบชักชวนเพื่อนข้าราชการให้ไปฟังด้วย วันไหนไปไม่ได้ก็ให้จัดดอกไม้มารูปเทียนส่งไปบูชาพระ การส่งดอกไม้ให้พระในหอพระที่บ้านพระยารัษฎาฯ ปฏิบัติเป็นอาจีนทุกเช้าค่ำ ประกอบด้วยกรรณาสีคว่ำ, รักเด็ก, และส่งตำรวจ คอยกัก นักโทษผู้พ้นจากราชทัณฑ์ในเรือนจำแล้ว มักมาหาพระยารัษฎาฯ ที่จวน พระยารัษฎาฯ ก็ให้โอกาสในทางธรรม ผู้พ้นโทษคนใดไม่มีเสื้อผ้าและเงินค่าเดินทางกลับบ้านพระยารัษฎาฯ ก็แจกให้ ความมีใจกว้างขวางและความอารีอารอบของพระยารัษฎาฯ มีพยานอีกอย่างหนึ่ง คือเมื่อเข้ามาเยี่ยมบ้านในกรุงเทพ ฯ ใครว่าใครเป็นต้องหาโอกาสพบปะผู้ที่คุ้นเคย ตั้งแต่ญาติตลอดจนมิตร และเป็นคอกันของอะไรก็ตาม ฝากแทบทุกคราวญาติชั้นเด็ก ๆ ที่จะไม่รู้จักพระยารัษฎาฯ น้อยนัก เพราะได้รับของแจกแทบทุกคราวที่เข้ามากรุงเทพ ฯ และเป็นผู้ที่มิหน้าเมื่อกบฏ เสมอทำให้เด็กรักและสนิทง่าย

พระยารัษฎาฯ เห็นว่าวัดพระบรมธาตุแห่งจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเจดีย์สถานสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศสยาม ได้เคยมีผู้คิดจะทำรื้อฟ้าใบระกาแต่ไม่สำเร็จ ภายหลังด้วยพระอุปการแห่งสมเด็จพระเจ้า

พี่ยาเชอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เมื่อยังทรงดำรงตำแหน่ง
อุปราชมณฑลปักกิ่งได้ พระยารัษฎาฯ ได้จัดการสถาปนาและยกชื่อฟ้า
ใบระกาขึ้นจนเป็นผลสำเร็จ ศรัทธาของพระยารัษฎาฯ แก่ถ้ำคนถึงได้
เปล่งวาจาว่า “คราวนี้จะตายก็ไม่ว่า การปฏิสังขรณ์พระบรมธาตุ
สำคัญได้สำเร็จลุล่วงสมปรารถนาแล้ว” โดยที่พระยารัษฎาฯ ไปทูลเฝ้า
ที่วังหลวงให้ราชบุตรขึ้น และมีการทำบุญฟั่งเทศน์เป็นอาจิน จึง
ได้ฉายาจากเพื่อนข้าราชการด้วยกันว่า “สมภาร” และจากราษฎรหมื่นมาก
ว่า “เจ้าเมืองใจบุญ”

มีแปลกอย่างหนึ่งซึ่งจะพึงตกหล่นเสียไม่ได้ ในประวัติของพระยา
รัษฎาฯ คือท่านได้เขียนจดหมายเหตุนานวันด้วยตัวด้วยลายมือตนเอง
เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๓ ถึงวันที่ ๓๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒
ครบถ้วนหนักไม่ตำราจดเองได้ ยังได้บอกปากเปล่าให้บุตรจดต่อจน
จนถึงวันที่ ๒๓ ธันวาคมเป็นที่สุด ก่อนนั้นกับบอกไม่ได้บอก แล้วอีก ๕
วัน คือวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ ถึงถึงอนิจกรรม รวมเวลาที่ได
จดหมายเหตุนานวันมีคำสำหรับเป็นมฤตกะที่ระลึกแก่บุตรชีวิตต่อไปเกือบ
๒๑ ปีเต็มติดต่อกัน ชาติเพียงเดือนหนึ่งกับ ๓๐ วันเท่านั้น พระยารัษฎาฯ
ประกอบด้วยวิริยภาพ และเป็นผู้นำพาอะไรทำจริงเห็นปานฉะนี้

คุณธรรมสำคัญทั้งคนยังอำนวยการให้พระยารัษฎาฯ เป็นเจ้าระเบียบ
และตรงต่อเวลาอย่างน่าชม เป็นที่ทราบกันดีในหมู่ผู้ใกล้ชิดว่า บ้าน
เรือนต้องเรียบร้อย ของทุกอย่างให้อยู่ประจำที่ ของใครอย่าให้เอาไป
ต้องทำเวลานั้น จดหมายใดมาถึงไม่ว่าจากที่ส่งหรือที่ค่าของรับตอบ

(๔)

การทรงต่อเวลา ทรงต่องานการก็ยังไม่สำคัญเท่าความเที่ยงตรงและความซื่อตรงแห่งนิสัยใจคอ ซึ่งไม่มีอะไรเป็นพยานดีไปกว่าข้อความในลายพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราวงษาภาพที่ได้มีไปประทานพระเทพยารัชฎา เมื่อครั้งได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระยาตั้งวันที่ ๒๔ กันยายน พ. ศ. ๒๔๕๗ มีคอนหนึ่งว่า “พระยารัชฎา ๗ ได้รับราชการกรากกรำมามาก ได้เลื่อนยศบรรดาศักดิ์ขึ้นโดยลำดับ ถ้าคิดถอยหลังดูว่าความประพฤติอย่างไรเป็นเหตุให้ได้รับความดำนานมันนี้ ก็จะเห็นได้ว่า เพราะความซื่อตรงนั่นเอง” ดังนี้

พระยารัชฎา ๗ มีนิสัยดีถ้วนมาก ดำเนินการใช้จ่ายในบ้านก็ทำบัญชีรับจ่ายเงิน, บัญชีทำบุญ, บัญชีรับจ่ายของ ๆ ลูก ๆ เมื่อได้รับไปรษณียภณทั พระยารัชฎา ๗ ชอบใช้เวลาว่างนั่งแกะเครื่องดนตรีไปนานเป็นแห่งไว้ เชือกที่ผูกมัดก็เพียรแกะแล้วผูกเข้ากล่มเวียนร้อย กระดาษห่อก็พับเก็บไว้เป็นที สองเหล่านเอาไว้ใช้เมื่อจะห่อของส่งทางไปรษณีย์ไปให้ใคร ๆ อีกเป็นอันทนุได้หุ่ยไม่ต้องซื้อเชือกมัด, กระดาษห่อ, และเครื่องสำหรับอาบประจำตรา นอกจากนพระยารัชฎา ๗ ยังสนุกในการเก็บดวงตราไปรษณีย์ที่ใส่แถวไว้ตกแต่งเล่น อดดูตำแหน่งหยอดน้ำแล้วลอกสิ่งถม คัดเข้าไว้เป็นพวก ๆ เครื่องสนุกเพลิดเพลินเหล่านี้เป็นเพียงการเล่นที่จริง แต่ย่อมเป็นพยานสำคัญแห่งความมัธยัสถ์ถ้วนของพระยารัชฎา ๗ ซึ่งจำจะต้องให้ผลตลอดไปถึงการจริงในหน้าที่ราชการด้วยเป็นธรรมดาไม่ใช่หรือ ?

พระยารัชฎา ๗ ได้ว่าราชการจังหวัดถึง ๔ จังหวัด และไม่ว่าไปอยู่จังหวัดไหน ย่อมคงตัวเป็นสมภารที่นั่นเสมอ อย่างว่าแต่ข้าราชการจะไม่

(๕)

ถดถอยด้วยกัน แม้แต่สำนักปริยัติในหมู่ข้าราชการผู้ใหญ่ ก็ต้อง
รันทดเจ้าเมืองเข้าไปเกลี้ยกล่อมให้ คั่นคั่นได้หลายราย พระยารัษฎาฯ เป็น
นักเทศน์ที่เยือกเย็น ไม่โกรธตอบผู้ ถ้อ โกรธ และอย่างไร ๆ ก็ไม่มี
พยานาถ การรับรองแขกของพระยารัษฎาฯ ไม่มีชั้นและไม่จำกัดเวลา
ทำนองการตอบจดหมายที่ไม่ว่ามาจากใครขอตอบเองโดยตรงเสมอในเมื่อ
มีเวลาพอจะทำได้ วัตรปฏิบัติอันเสมอด้วยสมภารเช่นนี้ ไม่น่าสงสัยว่าทำไม
ไปอยู่ที่ไหนคนจึงจะไม่พากันรักใคร่นับถือที่นั่น และเมื่อประกอบด้วยวิรยาภ
กับการเอาจริงเข้าด้วยกันแล้ว ก็ควรเป็นที่ชื่นใจของญาติมิตรทั่วไปว่า
ชีวิตของพระยารัษฎาฯ แม้ เมื่อยืนยาวเท่า ก็เป็นชีวิตที่เต็มประโยชน์
แก่ชาติภูมิพอควรแก่อัตภาพได้มากอยู่

จะว่าพระยารัษฎาฯ ชาติความรู้ทางภาษาต่างประเทศเสียทีเดียว
ก็ไม่ได้ เพราะระหว่างที่รับราชการอยู่จังหวัดสตูล ได้พยายามเรียนภาษา
มลายูจนมีความรู้ ได้ใช้ประโยชน์ในราชการต่อมาเป็นอันมาก ภาษา
อังกฤษที่เรียนจำเริญขึ้นแต่ในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบนั้น ไม่
ต้องกล่าวถึง

พระยารัษฎาฯ มีบุตรธิดา นับแต่ที่ยังมีชีวิตอยู่รวม ๕ คนคือ :-
นายถวัลย์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ในโปรงมารดา รับราชการอยู่
ในกรมรักษาที่หลวงและกัลปนา

นางสาวธำมณี เทพหัสดิน ณ อยุธยา ในเพียนมารดา

(๖)

นายสพรั่ง เทพหัสดิน ณอยุธยา ในโปรงमारता รัชการอยู่ใน
กรมรถไฟหลวง

นายสถอว เทพหัสดิน ณอยุธยา ในโปรงमारता รัชการอยู่ใน
กรมรถไฟหลวง

นางสมาน เทพหัสดิน ณอยุธยา ในวอนमारता

ต่อไปนี้เป็นประวัติย่อที่คัดจากราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๗๒ หน้า

๓๖๐๘—๓๖๓๐

ข้ามาดย์เอก พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (สินธุ์ เทพหัสดิน ณอยุธยา)
ต. จ. ว. ต. ข., ต. น., ร. จ. พ. บุตรพระยาไชยสุรินทร์ (เจียม เทพหัสดิน
ณอยุธยา) เกิดวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๓๘ เข้ารับราชการเป็น
เสมียนในกรมบัญชาการ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓
พ.ศ. ๒๔๓๔ ไปเป็นเสมียนในกรมกองตระเวน พ.ศ. ๒๔๔๐ เป็นนายเวร
แล้วกลับไปเป็นสารวัตรตรวจในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ พ.ศ. ๒๔๔๒
รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์เป็นขุนสุภณเสวามีภักดิ์ ผู้ช่วยคลัง
จังหวัดตรัง พ.ศ. ๒๔๔๗ เป็นปลัดจังหวัดระนอง กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. ๒๔๔๘ เดือนบวรตาศักดิ์เป็นหลวงโยธพิทักษ์ พ.ศ. ๒๔๕๓ เป็นปลัด
จังหวัดสตูล พ.ศ. ๒๔๕๔ รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก เดือน
บวรตาศักดิ์เป็นพระในนามเดิม พ.ศ. ๒๔๕๕ รั้งตำแหน่งมหาดไทยมณฑล
ภูเก็ต แล้วรั้งตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดตะกั่วป่าและพ.ศ. ๒๔๕๖ เป็นผู้ว่า
ราชการจังหวัดนั้น พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นอำมาตย์ตรี เบี้ยนนามบวรตาศักดิ์
เป็นพระศรีวิชัยบุรีศรีมุกดเขตร ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง พ.ศ. ๒๔๕๘ เดือนยศ

(๗)

บรรดาศักดิ์เป็นอำมาตย์โท พระยารัษฎานุประดิษฐ์ พ.ศ. ๒๔๖๐ เป็นผู้ว่า
ราชการจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. ๒๔๖๒ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนคร
ศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๔๖๖ เป็นอำมาตย์เอก

พระยารัษฎานุประดิษฐ์ป่วยเป็นโรคมะเร็งในกระเพาะอาหาร ถึง
แก่กรรมวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ ดำเนินอายุได้ ๕๕ ปี

ตำนานพราหมณ์เมืองนครศรีธรรมราช

(พิมพ์ตามฉบับ)

ศรีศุภมัตตฤทธิเรก ๑๒๕๓ คกบ^๔(๑) ประถมญาณ รับเดิมบุรพา
การกัมค่านานนครอัยฝ่ายปักษิมทิศ^๕ ช่อกรุงราชมทานครวรวงษา
สมเด็จพระเมณฑวธิ์^๖ สยมนวาวรณคินทร ไทโรโลกโลกามไทยพศวิ
พรมเลงโสฬศ ปรากฏสดทนาย ว่าได้เสวยราชสมบัติเป็นเจ้าเมือง
รามราชมทานครอันมทิมา^(๒) อยู่จำเนียรกาลถึงนานจึงถึงแก่ชนโสฬศ
ณวัน ๓๖ ค่ำ มเสณักษัตริ แลเวลาใกล้รุ่งแตกแสงทอง สุริยส่อง
ทั่วโลก เสกัรลิลาล่องพันไปซิมคลาศ เทวศักราชไค ๖๙๑ เป็น
ประถมอาศ^๗ จึงสมเด็จเป็นเจ้ารามาวธิราช เสวยราชสมบัติแทนอยู่
จำเนียรกาลโดยวราห^๘ไค ๒๑ ปี ประกอบด้วยฤทธิเดชะมทิมา เอกพล
โยธา จิตทหารสามารถ เมื่อถึงในศักราช ๗๓๒ ปีชาลนักษัตร^(๓)
สมเด็จองค์นารายณ์เป็นเจ้า รามาวธิ์ศรีเอภาธิราช ประคิษฐานอยู่กรุง
พรมทานครศรีอยุธยา มหาคิลกภพนพรันราชธานีบุรีรมย์สมบุรณ
เสด็จอยู่เสวยราชสมบัติประกอบด้วยพลโยธาเป็นเอกราช มีฤทธิ

(๑) มหาศักราช ๑๒๕๓ ปีมเสณตรงกับจุลศักราช ๖๕๑ ครึ่งพระร่วงสุโขไทย

(๒) พวกพราหมณ์เมืองนครศรีธรรมราชว่าต้นสกุลมาแต่เมืองรามนคร ที่เรียก
ว่า รามราชมทานครนั้นเป็นแต่โวหาร พวกพราหมณ์โหรตาดจรขอเมืองพัทลุงว่าต้นสกุล
สืบมาแต่เมืองพราหเสี สอบได้ความว่าเป็นจังหวัดอันเดียวกันนั้นเอง จึงอันเป็นที่
ประทับของเจ้าผู้ครองนครพราหเสี ยังเรียกว่ารามนครอยู่จนทุกวันนี้

(๓) ครึ่งปีสมเด็จพระนารายณ์ตีพระเจ้าอุทองสร้างกรุงศรีอยุธยา

สามารถบรมสุขแก่วานิชทั้งหลายหม่นานาประเทศ เมื่อจะยังเกิดเหตุ
 มัณายสำเภาผู้หนึ่งเอาเลตราล้าหนึ่งบรรทุกสิ่งของไว้ ไปมาแต่เมืองรามราช
 มหานคร แลเอาสิ่งของมาจำหน่ายเมืองนครศรีอยุธยาเสร็จแล้ว
 แลนายสำเภาใช้ไปกลับคืนไปเมืองรามราชมหานคร แลนายสำเภา
 เอาของกำนันขึ้นถวายของอุลั พระนารายณ์เป็นเจ้ารามราช มี
 พระราชโองการตรัสว่า ไปแจ้งเมืองใดแล้วกลับคืนมา แลจึงนาย
 สำเภาวัยพระราชโองการถวายถวายยังคมทูลว่า ข้าแต่พระกรุณา
 ไปแจ้งเมืองศรีอยุธยาแล้วกลับคืนมา แลองค์นารายณ์รามราช
 ตรัสถามว่า พระยาเจ้าเมืองชอใด แลนายสำเภาวัยพระราชโองการ
 ถวายทูลว่า ทรงพระนามชื่อนารายณ์รามราชอีก แลองค์นารายณ์ราม
 ราชมีพระราชโองการ ให้ไพร่พฤตมาจารย์ผู้ดำราเทวาทะทำนายว่า
 จะเกิดนารายณ์เป็นเจ้าสองพระองค์ แลองค์นารายณ์รามราชทำพระ
 ไมตรี ครัสใช้ทหารทั้งสี่คน เอาเครื่องขึ้นจักรภณท์ เอาไป
 ถวายแก่องค์นารายณ์รามราชอีก แลจึงทหารทั้งสี่รับพระราชโองการ
 ถวายยังคมอำลามาค้วยอุทธานในทางอากาศ ก็แจ้งเมืองนครศรีอยุธยา
 แลก็ดูทหารเข้าไปสู่พระราชมณเฑียร ขึ้นบนทักเห็นองค์นารายณ์ราม
 ราชอีกเสด็จบรมมหาราชอยู่ แลจึงเกิดอศักรวยแก่ทหารนั้นให้คืนตาย
 มือตาย เป็นใบเืองแน่นอยู่แก่ทหารทั้งสี่ก็เห็นเป็นสี่พระหัตถ์ ประค
 หนึ่งองค์พระนารายณ์รามราชซึ่งใช้มา แลสมเด็จเจ้านารายณ์ราม
 ราชอีกพนพระองค์ ทอดพระเนตรแลเห็นทหารทั้งสี่ แลทรงพระ
 ราชโองการตรัสถามจตุทหารว่า มาแต่แดนที่ใด แลจตุทหารวัยพระ

ราชโองการกราบทูลว่า มาแต่เมืององค์นายนี้รามาธิราชใช้ให้เขา
 เครอง บินจักรกัณท์ มาสู่โพธิ์สมภารเป็นพระไมตรี แลองค์นายนี้
 รามาธิภักดิ์มีโพธิ์สมภาร ตั้งพระฤไทยย็นก็ด้วยพระนารายณ์รามา
 ธิราช แลทรงพระกรุณาตรัสแก่นายตำรวจให้หาเจ้าพญาโกษาชั้นบนที่
 แลมอบจัดทหารทั้งสี่ไปรักษาไว้เฝ้ารุ่ง แลเจ้าพญาโกษา นำจัดทหาร
 ชั้นกลางยังคม แลมีพระราชโองการตรัสว่าแก่ทหาร จะกลับคืนไป
 เมืองใด แลนายจัดทหารรับพระราชโองการกราบทูลว่า แล้วแต่ทรง
 พระกรุณา แลองค์นายนี้รามาธิภักดิ์ มีพระราชโองการ ตรัสให้
 นายพระคลัง เอาจินจักรกัณท์ส่งให้จัดทหารเอากลับคืนไปเมืองรามราช
 คอยพระไมตรี แลนายจัดทหารทั้งสี่กลับคืนไป แลองค์นายนี้
 รามาธิราชตรัสถามจัดทหารทั้งสี่ว่า คุณนายนี้เทวารปเสนองค์นี้ยัง
 ฤฯ แลจัดทหารรับพระราชโองการ กราบทูลว่ามีได้รู้ แลองค์
 พระนารายณ์รามาธิราชทรงพระราชโองการ ตรัสให้ทหารกลับคืนไป
 ทูลสนองเฝ้า แลทหารรับพระราชโองการกลับคืนมาสู่องค์นายนี้รามา
 ธิภักดิ์แลจัดทหารถวายยังคม ก็กราบทูลว่า องค์นายนี้เทวารปเสนต่าง
 องค์พระเป็นเจ้าขหวียังฤฯ แลองค์นายนี้รามาธิภักดิ์ตรัสถามว่าแก่
 จัดทหาร แลองค์นายนี้เทวารปเสนต่างพระองค์นี้แห่งเวณิหามิได้
 แลจัดทหารรับพระราชโองการอำลาคืนไปด้วยอุทหาในอากาศถึงเมือง
 รามราช แลทหารกราบทูลแด่องค์นายนี้รามาธิราช ว่าองค์นายนี้
 เทวารปเสนต่างองค์สำหรับโพธิ์สมภารนี้แก่หามิได้ แล้วแต่จะแต่ง
 ไปไว้สนองต่างองค์ แลองค์นายนี้รามาธิราช ตรัสให้นายตำรวจ

เบิกเอาขึ้นจักสุวรรณสังให้แก่นายวันการเอาไปหล่อในเมืองวราภิญนคร
เสร็จแล้ว แลนายวันการเอามาส่งให้นายคำรว ๆ กรวยทูลแต่องค์
พระนารายณ์รามาวีราช มีพระราชโองการ ให้นายคำรวรับเอา
องค์พระนารายณ์เทวรูปพระศรีลักษมี พระมเหศวรียรมหิงษ์ ซึ่งข้า
ทองแครง เอาลงบรรพเทตราแล้ว แลมีพระราชโองการ ให้รักเอาชื่อพ่อ
เป็นภาษา ๕ เหล่ามอญให้ผดงธรรมนารายณ์เป็นนาย ให้คุมชื่อพ่อ ๕
เหล่ารับเอานารายณ์เทวรูปเอาไป กรุงนครศรีอยุธยาไว้สำหรับโพธิสม
ภารสนของต่างประเทศนั้นแก่นารายณ์รามาวีราช

แลเรือซึ่งพยุชกเข้าปากน้ำตรัง แลกรมการบอกหนังสือส่งข่าว
มาถึงเมืองนคร จึงเจ้าพญานครคิดด้วยพระหลวงกรมการ สั่งให้
คำรวมหาไชยให้ออกไปรับองค์พระนารายณ์เทวรูป พระศรีลักษมี
พระมเหศวรียรมหิงษ์ แลผดงธรรมนารายณ์ชื่อพ่อเขมรภาษานั้นเข้า
มาเมืองนคร ไว้ที่เบลดสันทรินฝ่ายขั้ริมเมือง แลเจ้าพญานคร
กรมการบอกหนังสือไปถึงเจ้าพญาโกษา เอากรวยทูลของลี้ ๆ
ว่าองค์พระนารายณ์เทวรูปซึ่งมีพระราชโองการตรัสไปแก่จุ้ทหานนั้น
แลยกขึ้นเข้ามาเมืองนคร แลองค์นารายณ์รามาวีราช มีพระราชโองการ
ให้เจ้าพญาโกษา แต่งเรือใหญ่ลำหนึ่งเรือน้อย ๖ ลำเอาออกไปเมือง
นคร จอดไว้ตำบลปากน้ำนครธา แลเจ้าพญาโกษา เจ้าพญานคร
พระหลวงกรมการ ไปรับองค์นารายณ์เทวรูปลงเรือเอาไปไว้สนของต่าง
พระโอรสโพธิสมภารเมืองศรีอยุธยา แลเกิดอศักรรย์ลมพายุพัดเป่น
หมอกเมฆมืด ๗ วัน ๗ คืน แลมาหาพระนารายณ์เทวรูปให้นิมิตร

แต่เจ้าพญาโกษา ว่าเราเสด็จอยู่เมืองนคร เหตุว่าหากแก้วมีสาวรัก
 อิศราต้องเทวาท่านายจึงรู้ว่ามาหา พระนารายณ์เทวารุย์เสด็จอยู่เมือง
 นคร แลเจ้าพญาโกษาแต่งเครื่องพลีกรรมถวาย แต่องค์พระนารายณ์
 เทวารุย์ แลพยุหะจึงคล้าย แลเจ้าพญาโกษา เจ้าพญานคร พระ
 ทลวงกรมการศึกพร้อมกันแต่งสถานกำหนดไว้ข้างน้ำนครดา มอช
 สแดงธรรมนารายณ์กรบยัศมรหัทโทยรักษา แลเจ้าพญาโกษา แบ่ง
 เอาช้างเผือกหนึ่งลงเรือกลดกับคนเขาไปถวายยังกรมการยทูลว่าข้าลของสุลัทธิ
 เอาจงค์พระนารายณ์เทวารุย์ บรรดาเรือโดยฤกษ์เกิดหมอกเมฆอัน
 ทิการลมพายุทะพัด แลให้นัฏมิตรแก่ข้าทูลของสุลัทธิ ว่าเราจะอยู่เมือง
 นคร แลองค์นารายณ์รามายศิรัทธาพระหฤทัยแล้ว แลมีพระราช
 โองการ คริสส์แก่เจ้าพญาโกษาให้แต่งควมออกไปแก่เจ้าพญานคร
 แลกรมการ เห็นเท่าใดสมควรให้แต่งสถานไว้ไปเฝ้าทักทิสมาแก่แผ่น
 กินเมืองนครเถิด แลเจ้าพญานคร พระทลวงกรมการศึกพร้อมกันแต่ง
 สถานเสร็จแล้ว พระนารายณ์เทวารุย์ พระศรีลัทธิมี พระมเหศวรวิชัย
 บรมทรงษ์ ซึ่งข้าทองแดง เอาขึ้นไว้ท้ายเมืองคำบลท่าม้า แลมอชให้เสก
 ธรรมนารายณ์รักษา แลเจ้าพญานคร พระทลวงกรมการคอยควมออก
 เข้าไปเฝ้าเจ้าพญาโกษา ๆ เอาทูลของสุลัทธิพระบาทว่าซึ่งมีควมออกไป
 ให้พญานครแต่งสถานแล้ว รับเอาพระนารายณ์เทวารุย์ขึ้นไว้ท้ายเมือง
 คำบลท่าม้า มอชให้เสกธรรมนารายณ์รักษา

แลองค์นารายณ์รามายศิรัทธา คริสส์ว่าจารีตธรรมเนียมพระนารายณ์
 เทวารุย์ทำเป็นประการใด แลเจ้าพญาโกษายึดตามซึ่งข้อเบญจภาษา

แล้วกราบทูลว่า เดือน ๑๒ แรมค่ำ ๑ ได้ฤกษ์ กะตึกาโรหิตฤกษ์
พระอาทิตย์ส่งกรรณต์เงาฉายพักให้ตามตะเกียงลดไม่ไต่พยับ แลให้
นับแต่แรม ๒ ค่ำไป ๒๙ วัน เป็นกรรมาศานัยไป ๒๙ วัน แลให้ช้ฟ้ช
พราหมณ์ ๕ คน เร่งการพิธีเตรียมปลา (ครีมีพววยครีปาวาย) ไว้ถวาย
เจ้าเม้าเจ้าคอกแต่พระนารายณ์เทวรูป แลพราหมณ์ ๕ คน อ่าน
หนังสืออวยไชยพรถวายพระราชกุศลตามส่งกรรณต์ พระอาทิตย์ไป
ทุกวัน

แลองค์สมเด็จพระนารายณ์มหาราชมีพระราชโองการตรัส ว่า
ครั้นเดือนอ้ายแรมค่ำ ๑ ตกแก่พญาโกษา แลทรงกรุณาให้พญาโกษา
ออกมาจัดการการ แลหัวเมืองให้รายงานรายวันเป็นอันคืบตามทรง
พระกรุณา แรม ๒ ค่ำตกแก่พญานคร ชุนนาชุนคลังแต่งต่าง แรม ๓
ค่ำ ชุนกรมมุลอกแต่ง แรม ๔ ค่ำ พระศรีราชสงครามรามภักดีปลัด
แต่งเอง แรม ๕ ค่ำตกหลวงเทพเสนาแต่ง แรม ๖ ค่ำตกชุนคลัง
นอกแต่ง แรม ๗ ค่ำตกแก่รัตนบุรีนโคตแต่ง แรม ๘ ค่ำไทยบุรีไชย
มนตรีแต่ง แรม ๙ ค่ำชุนแก้วไกรภักดี ชุนไชยเสวีรูแต่ง แรม ๑๐ ค่ำ
ชุนแพ่งชุนศรีราชวังเมืองกรมเมืองแต่ง แรม ๑๑ ค่ำ พริวาชมนชุนมุลก
สุเรียนแต่ง แรม ๑๒ ค่ำ พิริยคงพิริยนนอแต่ง แรม ๑๓ ค่ำ ณแดงดิ
กาเกีย สเภาลัดกัน ณแดงคำพญาริยแต่ง แรม ๑๔ ค่ำ ท้าวมนิราช
บุตร นางเพชรายัยแต่ง แลมีพระราชโองการทรงพระกรุณา ว่าครั้น
เดือน ๑๒ แรมค่ำ ๑ วันตามสเกียงเป็นพนังงาน ชุนราชภักดีธรรมเช
สวน (คณศวร) แต่งเจ้าเม้าเจ้าคอกเกียนหนึ่ง นำราชสกลองค์เจ้าชาย

สองฝน เทียนประนม ๒๐๐ หนักเสมอดนแหลม +๑ น้ำมัน ๒๖ แสง
 ตกผลแดงแว่นนกกัก หมายความว่าด้วยอ้อยดั่งงาพุทธทราหิมนันลูกแดง
 เข้าคุ่มหมากพลู ๑๐๐ ตกผลแดงรักษไฟร้แต่ง เพื่อกันทางราชวัตร
 นักริงตกแก่ผลแดงรัตนารายณ์ ไม่เทพทิน ๔ อันพันผ้าขาวติดตาอ้อยตก
 แก้วาสุเทพ ผลแดงธรรมนารายณ์ ทำปากศรินาทักนิณายาตามถวาย
 แก่พระนารายณ์เทวารูป ตบแสงแสงทองแดงใส่น้ำมันให้วิจิตรไว้เหนือ
 อาศิงช้างหน้าสถาน ๓ วัน ให้นครบาลมหากไทยรักษา แลอุทิศแข่ง
 สายาลไว้ว่า ครั้นพ้นแก่เดือน ๓ สองสามวันแล้วอย่าสูมไฟในทลาน่า
 สถานพระนารายณ์เทวารูป จะเกิดทรมพิศม์ฉิบหายพินาศ แลเหตุว่า
 นารายณ์ทรงจักรพระเพลิง

แต่มีพระราชโองการให้เจ้าพญาโกษาแต่งเจ้าเม้าเจ้าตอกเทียนหนึ่ง
 น้ำตอกไม้ลายเงินทนต์คนทอ ผ้าขาว ๓ ภคสาธ ขาว ๔๐ ฝน เทียน
 ประนม ๔๐๐ หนักเสมอดนแหลม +๑ ตราสังน้ำมันหมากพร้าวพเนียง
 หนึ่ง หมากพร้าวสุก ๔๐๐ ยรวรทกเรือออกมาเดือน ๑๒ แลเจ้าพญาโกษา
 ออกมาด้วยทุกข ผลาผลดด้วยอ้อยดั่งงาพุทธทราเข้าคุ่มหมากพลูเสมอด
 สิ่งละ ๔๐๐ เกียเฮดลาดท่าม้าสำหรับงาน พญาโกษาขึ้นแต่สถาน
 เทวารูป แลหม่พนักงานรายวันทั้ง ๑๔ งานแต่งประภุทหนึ่งงานเจ้า
 พญาโกษา

เจ้าพญาโกษาธิบดีพระราชโองการ แต่งถวายพระราชกุศลสามชวบ
 เขาออกมาเดือน ๑๒ มฤตุมคณลพพิต เรือต้องพยุชกเข้าปากนากหนอง

แลพญาโกษาให้ยอโทนเอาข่าวมาเรียนแก่เจ้าพญานคร แลพญาโกษา
ขึ้นเคียว ๓๐ วันมาแจ้งเจ้าพญานครสั่งให้ตำรวจคนทำแทนรองงานรายวัน
เจ้าพญาโกษาเมื่อต้องพยุเสียดกลางทะเล แลครั้นแล้วการพิชิตถวายพระ
ราชกุศลแล้ว เจ้าพญาโกษากลับเข้าไปเมืองศรีอยุธยา

แลครั้นเดือน ๔ เจ้าพญานครพระหลวงกรมการศึกพร้อมกัน แด่ง
ผดงธรรมนารายณ์ ผดงศรีกาเกษ สกลัดจันทองเรือคอกไม้ทองเงิน
เข้าไปแจ้งเจ้าพญาโกษา ๆ ตามผดงธรรมนารายณ์ ผดงศรีกาเกษ
สกลัดจันทองเรือคอกไม้ทองเงินว่าเคื่องสิ่งใดจึงเข้ามา ผดงธรรมนารายณ์ ผดงศรี
กาเกษ สกลัดจันทองเรือคอกไม้ทองเงินว่าพระกรุณาแต่งณเมือง
ศรีอยุธยาเขาไปเดือน ๓๒ มฤตมกลันตมเกิดอันตราบ จะเสียดธรรม
เนียมคำพระราชโองการซึ่งอุทิศไว้สำหรับเมืองนคร แลพญานคร พระ
หลวงกรมการศึกพร้อมกัน ให้ข้าพระกรุณาเข้ามาเรียงงานเขาออกไปทำ
ณเมืองนคร แลพญาโกษานำผดงธรรมนารายณ์ ผดงศรีกาเกษ
สกลัดจันทองเรือคอกไม้ทองเงินขึ้นถวายบังคมลของลุลพระบาท แลมีพระราชโองการตรัสถาม
ว่าพราหมณ์ใดแปลกหน้าเข้ามา แลพญาโกษากราบทูลว่า ผดงธรรม
นารายณ์ ผดงศรีกาเกษ สกลัดจันทองเรือคอกไม้ทองเงิน รักษาสถานนารายณ์เทวารย
ชัยได้ เข้ามารอช่วยไชยพร ว่าพระหลวงกรมการศึกพร้อมกันให้เข้ามา
รับเขาไปทำเมืองนคร ถวายแก่พระนารายณ์ พระอิศวรเทวารย ชัย
พระราชกุศลเข้ามา แลองค์นารายณ์ว่ามาธิยก็ ตรัสทรงพระกรุณาเห็น
ชอบด้วยพญานคร แลมีพระราชโองการว่า ผดงธรรมนารายณ์ ผดง
ศรีกาเกษ สกลัดจันทองเรือคอกไม้ทองเงิน เขาไปทำต่างณเมืองนครเถิก

แลทรงพระราชโองการ ให้เสกขรรหมนารายณ์ เป็นออกพระ
 ขรรหมนารายณ์เวทภักดีศรีรัตนโกษา แลพระราชทานให้เสกขริกาเกีย
 สภาลักจัน เป็นออกพระศรีราชโภเจนทรนรินทร์ภักดีศรีรามชุมชุม
 แลพระราชทานถวายขางยอโชน แลคนณสามคำ สำหรับกันนี้ แลตรา
 ประทีกัษร เทพภาณอัยวันหัตถ์มาบนแท่นดวงหนึ่ง ถอดตราออกม
 ขางดวงหนึ่ง แลให้คนหามเกาอี้คอกทองฉลกลักตมูกสิงห์สองชั้นอันหนึ่ง
 สำหรับพระเทวารูป บักลองหนึ่งขางสองสำหรับ สัพพะโขนแวง ๖ คัน
 จามร ๓ คู่ ทานตรววัน ๖ คัน ขิงเทียบแวง ๒ แลทองคำสำหรับถวาย
 คอกไม้ที่คหุ เกื้อกรองบาท จำปาพวง มงกุฎเครื่องทรง ถวายพระ
 นารายณ์ศรีสุวรรณเทวารูป เป็นทองณขางหนึ่ง สามคำลึง สองบาท
 สองลึง คราสลึง ผ้าภาษาชาวผดแวนนกยงกว้าง ๒ ศอก ยาว ๕ ศอก
 สอง ผืนจิ้วสีเท่ากัน ผุดดาวผืนหนึ่ง ตาแซ่งแสงทองแวงจันมานัน ๑๖
 แล่งใบหนึ่ง สลักทองแวงดวงเข้าเฝ้าเข้าชัศคอกใบหนึ่ง งามยี่ห ๘ ลูก
 สลึง ๒ คู่ แตร ๒ คัน สลึงให้หน้า ๒ ใบ คนที่กลล ๒ ใบ ทูยเทพ ๒
 คัน กลลกายใบหนึ่ง กิ่งคันหนึ่ง แลของค่านารายณ์รามาธิยดี ทรงพระ
 กรุณาให้นายคำรวงเลดจันจิกเอาชาวช่างชาวสรวุหณิงชาย ๒๐๐ ให้
 พระทานเอาออกมาไว้รักษาสถานเป็นข้าพระเทวารูป มอຍให้ออกพระ
 ขรรหมนารายณ์ ออกพระศรีราชโภเจนทรคุมมาไว้ ถอดเครื่องพทานสำหรับ
 พระราชพิธีถวายพระราชากุศล

สมเด็จพระราชโอรสองค์ที่ ๑ ทรงเห็นว่าท่านหมื่นนาแสนนาแวง
มหาดเล็ก เจ้าพญาแลพญาขังพร้อมกัน แลทรงกรุณาตรัสว่าข้ามหา

ยอโถกนักการข้าสรวข้าพระพุทฺธิสาทข้าทนายไพร่พระหลวงกรมการ ชาว
 ข้างไพร่สียาญพลเมืองเสียมยนนักการผู้มียศดาศักดิ์ แล้วลูกขุนหัวเมือง
 แลแขกจีนไปมา ฝรั่งนานาประเทศก็ คือแม่ว้าพ่อจวไทยต่าง ๆ
 ภาษาก็ แลไพร่สังกัดพันซึ่งเรากล่าวมาทั้งนี้ ก็ เข้ามารวมศัด้วย
 แม่ว้าพ่อจวคนพ่อทนาย ข้าพระนารายณ์พระอิศวร แลข้าพราหมณ์ก็
 มีลูกหญิงชายเท่าใด ๆ ก็ ปล่อยให้แบ่งปันไปแก่แม่ว้า พ่อจวข้าสรว
 ข้าพระพุทฺธิสาท ข้าทนายพระหลวงกรมการชาวข้างไพร่สียาญสินทนาย
 พลเมืองเสียมยนนักการ ผู้มียศดาศักดิ์ ลูกขุนหัวเมืองจีนแขกไทยฝรั่ง
 นานาประเทศนั้น ให้คงแก่แม่ว้า พ่อจวข้าพระนารายณ์พระอิศวรข้าพ
 ราหมณ์จนถึงตามเดิม สใหม่ฝ่ายแม่ว้าพราหมณ์ข้าพข้าพระนารายณ์
 พระอิศวรเทวราชบุตรนี้

อนึ่งแม่ว้าพ่อจว ภิรมย์พราหมณ์พริยเอาไปสมรสด้วยผู้มียศด
 ศักดิ์ ลูกขุนหัวเมือง เสียมยนไพร่หลวงแลไพร่ข้าพระพุทฺธิสาทข้าสรว
 แลแขกจีนไทยฝรั่งนานาประเทศก็ ไพร่สมสังกัดพันซึ่งเรากล่าวมานี้
 ถ้ามีลูกชายหญิงเท่าใด ๆ ปล่อยให้แบ่งปันนั้น ให้ทำประจักษ์หนึ่ง ตามมี
 พระราชโองการครั้งนั้น

อนึ่งครั้งว่า พราหมณ์ข้าพผู้ใด ๆ เกิดวิวาทด้วยจีนแขกไทยผู้
 ใหญ่กรมการผู้ใด ๆ นานาประเทศก็ เกิดวิวาททูลลงดิ้นตีด้วยไม้
 กระทบต่อยด้วยอิฐด้วยไม้ค้อน สบด้วยขานาเหล็กอันมีคมหาคมมิได้
 ก็ ทำร้ายเข้าผลึกกว้างลากลดระลอกในถนนหนทางศาลาชุมนุมในย่าน
 บนเรือนให้ผ้าพอกหัวตกล้างบาดชากหูชากก็ ตีให้หัวแตก ให้ใหม่เขา

สุวรรณกัณเฐา ทั้งกันสังวาลทอง หัวทองแล สิ่งระวัย ถ้าโลหิต
ตกให้ชุกหลุมฤก & คอก ถ้าง & คอกให้ใหม่ด้วยทองนพคุณ เอา
ใส่ลงซึ่งโลหิตตกจงเต็ม ถ้าแลมิได้ ให้ปลั้ด้วยเสมามณฑลเมื่อนั้น
ด้วยทองคำเงิน ๘ รอย ลวดทอง ๘ รอย แลยซาเทพาพินหนึ่ง พินอไทย
ไทยสังเวชโลหิตตกในเมือง

แลทรงพระกรุณาเอนาคันทิกเขของชุนอริฐานสาบาลว่า เจ้า
พญา พญา พระ หลวง กรมการ สัตถ์ มหาคไทย หัวเมือง
อำเภอ สิบ ร้อยยาคักกั ข้าหลวงคนเร็วมาไซ้ ผู้ไปมาเอากิจราชการ
อย่ากำไซ้กข้าพระคนทนายหญิง ๒๐๐ นี้ แลพราหมณ์ผู้พ่อพระคพวก
ลูกหลานออกพระธรรมนารายณ์ พระคพวกลูกหลานออกพระศรีราช
โกเขนทร์ อย่าเขาไปไซ้ในงานสัพพมาทรา งานโยธาคักกัหนึ่ง วังช้าง
คัไซ้ไค้แลลงการรักษายากน้ำเฝ้าค่านคอบงานสำเร็จ อย่าเรียกเขาสร้อย
น้ำนาอากรหัวบ้านค่านคักควายค่านอม เขาไซ้ทำเรือมาค่นอชใหญ่ ทำเรือ
หลวงรยคักแห่งใด ๆ ก็คัก คนพทานพระคพวกลูกหลานออกพระธรรม
นารายณ์ พระคพวกลูกหลานออกพระศรีราชโกเขนทร์ผู้พ่อพราหมณ์
พระเทวารย ไปเขิกสร้างทำไร่นาสวนในที่ค่านใด บรรดาชุนแก่
หัวเมืองใด ๆ ก็คัก ณที่เสนทยาคักกั ให้ห้ามเจ้าเมืองผู้รั้ง พระหลวง
กรมการอำเภอหัวเมืองอย่าให้เรียกเขาสร้อยเรี่ยไร เอนาคเเลาเข้าหอ
เขิงเรือนน้ำนาอากรชุนอนคาลกหัวบ้านค่านคักกอบหัวพวงหัวรอหัวหลัก
หัวคอกหัวล่อหัวเกียนค่านบัสสารรักษาค่านาบาญแลสิ่งใด อย่ากำไซ้กจับ
เบ็ดคักไค่นอนไพร่รักษาศ้าหลวงคนเร็วมาไซ้หักผลาผล เกี้ยเขาเคื่อง

พิศุ ฌ้อประกัยเก็บทรัพย์เงินทองเครื่องสุวรรณพิศุของพราหมณชัพ
คนพทานอย่าเอาเข้าในพระคลังเป็นหลวง อย่าให้แตกคันทนเข้าปาก
สูญเสีย ให้อยู่สุขเย็นใจ

อนึ่งสถานทศพระเทวารูป ให้นายตำรวจแลเจ้าพญาโกษาแก้ว
บ้านฝ้ายค้อออกสตก เป็นสามแถวซ้ายขวาเป็นคาจัตรง ๒๒ บ้าน ขึ้นแก
พระนารายณ์พระอิศวรเทวารูป ฝ่ายอุครค้อออกวิกเสมาเมืองแล่นไป
ทักษิณเภาทลาป่าหอมเป็นแดน มีบ้านสวนคอกไม้ค้อด้วยบ้านที่ข้าแล่น
ไปหนุบรพเจิงกำแพงค้อด้วยบ้านไยวารีย แล่นไปอุครค้อด้วยสุวรรณี
แต่บ้านสุวรรณีแล่นไปเข้าขัณฉิมค้อด้วยทลาหลวงวิกเสมาเมือง แต่อุคร
แล่นไปเภาทักษิณ หวันอนพระเทวารูปมีสวนคอกไม้ ผแดงกรักก้อยมี
พลแล่นเข้าบ้านผแดงรามราชแล่นบ้านฝ้ายอุครค้อด้วยทลาหลวง ผแดงรัตน
นรายอยู่พลักลง ๓ วา แล่นเข้าบ้านกาเกยวำ มีประตูเข้าในพระ
เทวารูป ฝ่ายสตกทราหลวง ขัณฉิมแก้วบ้าน ๓ แถวเป็นคาจัตรง ๓๐
บ้านขึ้นแกพระเทวารูป แต่วิกเสมาเมืองแล่นไปทักษิณ เภาทลาท่าม้า
เป็นแดน ฝ่ายขัณฉิมเจิงกำแพงเมืองอุครมูมวิกเสมาเมืองไปขัณฉิมมีพล
กว้าง ๓ วา แล่นเข้าบ้านออกพระศรีราชโภาเษนทร์หลังพระพุทศเดศ
แล่นไปขัณฉิมบ้านพริยคำพญารมย์พลแล่นเข้าบ้าน เภากำแพงเป็นแดน
บ้านผแดงรามกรักมีพรเข้าบ้าน ๒ ผแดงกาเกยวำบ้านพริยคู้หนึ บ้าน
พริยลักจันมน บ้านพริยสเคียมีพลกว้าง ๓ วา มีประตูเข้าในพระอิศวร
ฝ่ายอุครมีพลกว้าง ๓ วา แล่นไปทักษิณเภากำแพงเมืองเป็นแดนสตก
วิกเสมาเมืองบ้านพริยน้อย ฝ่ายขัณฉิมบ้านผแดงขัณ ฉายอุครบ้านผแดง

เล่นไปเฝ้ากำแพงเมืองเป็นแค้น แลทรงพระกรุณาให้ห้ามอำเภothัว
เมืองขุนเมืองนครบาล อย่าให้บริวารชาวท้าวตกไม้ไผ่คันกล้วยธัญ เกีย
เขาดกไม้ผลาผล ไม่ควรลากเครื่องอัญมณีนในย่านชัพรามณณ์ให้
เป็นอันยาก

อนึ่งถ้าชาวบ้านซึ่งเราพทานให้ช้างฝ่ายสกัดออก ๒๒ บ้านแล
พรรคพวกลูกเมียชัฟพรามณณ์ พระศรีธรรมณราย พระศรีราชโกเขนทร์
ข้าพระเทวารูป ค้องคักกรทรวงแพ่งอาญาธรรมาธิกรณณ์นครบาล มีถึง
ตาย ห้ามผู้รั้งพระหลวงกรมการหัวเมืองนครบาลอำเภothัวเอาไปว่า
กล่าวพิจารณากรมอน ให้ออกพระธรรมณราย ออกพระศรีราชโกเขนทร์
ให้เอวากกล่าวณกรมเพชธิญาณให้สำเร็จเกียรตาในที่พระเทวารูป

อนึ่งคนพทานก็ ชัฟพรามณณ์พรรคพวกลูกหลานออกพระธรรม
ณราย พรรคพวกลูกหลานออกพระศรีราชโกเขนทร์ พิริยคำพญาวิย
ข้าพระเทวารูป ไปทำมาหากินสร้างสวนไร่นาในที่ใด ที่ไหนทนายาทักก็
ในที่ใดบรรดาชนแก่หัวเมืองใด ๆ ก็ดี อย่ากำไซกเอาหน้าเล้าเข้าห่อ
หัวป้าค่านันคินน่านาอากรเรียกเอาสร้อยฉ้อเอาทรัพย์สินเงินทองเครื่องสุวรรณ
พัศคสิ่งของชัฟพรามณณ์เข้าในพระคลังเป็นหลวง ให้ช่วยรักษาให้
อยู่เย็นสุข ให้พระธรรมณราย พระศรีราชโกเขนทร์ กยเบิกนาไว้
สำหรับเข้าเฝ้าเข้าคอกพัชถวายพระราชกศล แลองค์สมเด็จพระนารายณ์
รามาธิบดิ์ ทรงคนทักกระเบื้องตรวนาลงแข่งสายลว่า เจ้าพญา แล
พญา นาทมนนายแขวงมหาคเล็กหัวพันคนเร็วมาไซ้ แลพญานคร ผู้รั้ง
พระหลวงกรมการ สักคัมหากไทย นายแขวงขุนเมือง นครบาลหัวเมือง

ผู้ใด ๆ มีฟังคำตามเราสาบาลนี้ ให้ตักนรกทนทุกข์อยู่ในมหาวิจิโทม
ไคยสิบสองอสงไขยกับปีเถิก คราวเท่าชั่วพุทธันตรกัลป์ แลต่อยศคนที่
กระเบื้องลงซึ่งหน้าสังหาศน์แล้ว แล้วทรงพระราชโองการตรัสว่า ให้
พญา แลพญานาหมันนาแสนนายแวงมหาเล็ก หัวพันคนเร็วมาใช่
แลพญานครผู้รุ่ง พระหลวงกรมการ สัตว์คัมภักไทยอำเภอนายแขวง
หัวเมือง บรรดาซึ่งขึ้นแก่เรากล่าวมาทั้งนี้ ต่อคนที่กระเบื้องซึ่งเรา
ก่อขึ้นเกิดเป็นเนื้อเคียว ให้เอาคนพทานเข้าพระเทวา ๒๐๐ นี้ แลพระ
พวกลูกหลานซึ่งพ่อพรหมณไปใช้ราชการงานสำเร็จ แข่งขันเรียวไร
น้ำเต้าเข้าห่อขนอนตลาตเชิงเรือนหัวหลักหัวคอกหัวล้อหัวเกียนหัวบาค่า
มันคินนำมาอากร เรือกเอาส่วยเข้าในพระคลังเป็นหลวง ตามเรา
กล่าวมาแต่ก่อนนั้นเถิก แลพระนารายณ์รามายิกก็ ทรงพระราชโองการ
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เจ้าพญาโกษาธิกคำไว้แล้ว ให้แต่งตรา
ขอกออกมาถึงพญานคร ผู้รุ่ง พระหลวง กรมการ สัตว์คัมภักไทย
หัวเมืองให้รู้ ทำตามตราโปรดออกมาขึ้น แลทรงพระกรุณาให้พทาน
นาปรหมณมาไว้สำหรับพระเทวารูป ๖ เส้นคำบลชัยเคียบ ฝ่ายอุดรเมือง
หนบ่ริมคอก้วยนาหลวง ฝ่ายทักษิณเอาทางหล เป็นหมอน ฝ่าย
หนบ่ริมคอก้วยนาพระอิศวร ฝ่ายอุดรคอก้วยนาวิกขัตถ์ แลเครื่องพระ
ทานทั้งนี้ มอบให้พระศรีราชโกลาเณทร์ ออกพระธรรมณรายคุมเอาออก
มาไว้สำหรับพระเทวารูป

ให้ออกพระธรรมณรายทำทักษิณบายชาพิธีตรีปาไวยตามองษาพระ
อาทิตย์ ครั้นได้ ๓๐ เดือน ๓๐ วันนั้นให้เชิญพระเทวารูปเสด็จโสมณเทีย

มีโรงหนึ่งสองโรง นครบาลมทาทไทย สูงเสมอแต่เจ้าเฝ้าเข้าชักออก
 แลกรมการหัวเมืองรอ นมกัณโคมเทียน ๒๐ ตกแก่ตำรวจซ้ายขวา
 รันมาสูงเสมอท้องพระโรง เสาเพดาน & อัน ไม้ยาว ๑๒ ศอก ไม้
 สพานข้างผูกคันทันกลัวย้อยตกแก่นครบาล มทาทไทยผัวคาคเพดาน
 กว้าง & ศอกกรวยใบแฉงขาวสองชั้นเป็นพนักงานคลังฝ่ายใน แลนครบาล
 บ่าวให้ราษฎรชาวบ้านแต่งถนนพทุทรายรายเกียงรายเทียบจนทลาโถกคัก
 มือแลครั้นผู้รู้ รายไปสเถิงสี่วาโดยสยามนารดแล ครั้นนายศรีโหมง
 ผดแวงวิเศษภักดิ์ เอาคานหามสักตราใส่พระเทวารูป แลผดแวงกฤษภักดิ์
 เอาชิงร่มค้ำยารอ ผดแวงรักไพร่เอาขึงลงของขานสองลำรับค้ำพระ
 โคมพระเทวารูป ผึงเส้าชิงเข้าผูกคันทันกลัวย้อยแขวนบรมหึงคอกแก่ผดแวง
 ธรรมณราย เท้ายังเพลิงตกแก่ผดแวงเกศวาทักดิ์ ผดแวงราชมุนี ผดแวง
 ไชยมารัน อยู่ประจำการทำเพลิง ๒๐๐ ตกแก่นครบาล ให้มทาทไทยกรม
 ลูกธมาอยู่ด้วยชีพ่อพรหมณักรักษาเครื่องทองของหลวงเท่ารุ่ง แลครั้น
 ค่ำแล้วทุ่มหนึ่ง เจ้าพญานครให้เอาชาวมทาทเล็กมาเร่งออกพระธรรม
 ณราย ออกพระศรีราชโกลาเณทร์ ชีพ่อพรหมณักรักษาหลายแลกรมการ
 สามนายให้เชิญพระเทวารูป ดำเนินโสมณเทียรแลพรหมณักร้องคัก
 ทำบูชา อานหนึ่งสี่ออยพรแล้ว เชิญกลัวยโสพระวิเศษสถาน ครั้นรุ่ง
 เชิญไปย้ายหน้าโสมณเทียรแล้วหันไปเชิญบนสมณนารด แล้วคืนมา
 อุดรวิชณสถาน แลพรหมณักรักษาทำบูชาอานหนึ่งสี่ออยดิษยบรมหึง
 แลพรหมณักรักษาอันสงนารายนเทวารูป โสเกษียบรมสมุท แลครั้นรุ่งพระ
 อาทิตยส่งกรานต์ไปยังมีงกรราช ถวายเข้าเฝ้าแก่พระนารายนเทวารูป
 สำเร้งพิธีครีป่าไวยนนั้นแล

แลเมื่อถึงศกศักราช ๗๓๒ ยชานันท์ภักดี (๓) ออกพระธรรม

ณราช ตั้งบ้านเข็กกินชุกนาไว้สำหรับพระนารายณ์เป็นเจ้าที่ราชการหมู่
ไร่นาขนาบทาง ทิศไทยบุรี ทิศไทยมนตรี ตำบลที่เขียน แต่ฝ่าย
ซ้ายริมท้องหนองเป็ดแล่นมาเขาคล่องน้ำเป็นแควน แต่ฝ่ายทักษิณแล่นไป
เจ็บบ้านไผ่ขวาง แต่หนบวรฟ้เจ็บบึงเกาะใหญ่แล่นไปของกลางวาน แต่
บ้านพระครูที่โถมไผ่แล่นไปอุดร เจ็บบึงของขวางกลวมคล่องเรือ เจ็บบึง
ชายทะเลหะ แต่อุดรศกตกปากน้ำทั้งแล่นไปเจ็บบึงเกาะนางโคยแล่นขึ้นมา
ทักษิณเจ็บบึงเขาน้อย แล่นไปเจ็บบึงหนองออกฝเป็ดียะ แล่นไปทักษิณ
เจ็บบึงหนองเป็ดียะคล่องฝเป็ดียะแล่นไปเจ็บบึงบ้านไผ่ขวาง ฯ

ออกพระศักราชพิริก่ำ ตั้งบ้านคำขมยางหลังโพธารพระพท
คนศรีบ้านหนึ่ง ต่อด้วยผแดงคูนี แล่นไปซ้ายริมเจ็บบึงชายกำแพง
บ้านหนึ่งเข็กกินชุกนาไว้สำหรับพระอิศวรเป็นเจ้า ซึ่งการมูไรบคำลที่
เลนทราย คำลชายทะเลท้าวเรือนลียศิริบึงต่อด้วยผแดงราม ฝ่าย
ทักษิณต่อหน้าอินทราชนายสูก แต่ฝ่ายบวรฟ้แล่นไปซ้ายริมเขาท่า แต่
ฝ่ายทักษิณแล่นไปอุดรเขาทางเป็นแควนคำลชายทะเล หวันอนโคกลีย
สองบึง แต่ซ้ายริมท่าแล่นไปหนบวรฟ้คำลท่าม้าลียบึง แต่ถนนค
แล่นไปซ้ายริม แต่ฝ่ายทักษิณต่อด้วยนาออกสเภาคำ คำลท่าคั้ง
ต่อออกโคก ต่อด้วยน่านำสังศรีบึง แต่ฝ่ายบวรฟ้แล่นไปซ้ายริมเอก
โคกเป็นแควน คำลคแพงพ้วยลียบึง แต่ท่าแระซ้ายริมแล่นไป

(๓) ปีที่ว้านเป็นปีสมเด็จพระนารายณ์ตั้งท้องสร้างกรุงศรีอยุธยา ศักราชที่ลี้
สงไสย

ทนายฟ้องรว ทั้งบ้านตำบลตัวเบิกคินชกนาสวนทเรียน ที่อินทครี
ทนายวัง ตำบลบ้านเก่าตาญกูญสี่สามขิง กลางแควไทยบุรี
ทนายวังต่อกัน แต่ยี่ฉิมแล่นไปเอาบรพ์ ๆ แล่นไปอควต้อออกโคกเนิน
จนห้วยบัว ตำบลมวงศรีคลัง โคกอีกเทกบิง แต่ฝ่ายทักฉิมแล่นไป
อกร เอาคลองน้ำเป็นแดน ตำบลหัวนอนโคกตอกออกย่านขวางสี่ขิง ฝ่าย
ยี่ฉิมแล่นไปทนายพ่ตำบลพรุกกยางทองสองขิง ตำบลโอสเภา โรง
ช้างค้อควัยภาษาค สางสวนที่ทนายวัง ตำบลวัดเลี้ยงปลา ที่อินทครี
ส่วนหนึ่ง แลออกพระศรีราชโกเขนทร์พริยคำสาบสวนแลชุกนาไว้สำหรับ
พระอิศวรเป็นเจ้างานมูไรย

เมื่อเถิงศักราช ๗๑๒ ปีชาลนักษัตรศก (๑) แลออกนางเทาวราช
บุรีชุกนาไว้ตำบลท่าม้าสี่ขิง แต่ถนนคูลแล่นไปยี่ฉิม ตำบลยายฆ่าเล
สามขิงค้อควัยนาพริยคำ แลนาทางนี้ไว้สำหรับพระนารายณ์ พระอิศวร
เป็นเจ้ามูไรย แลออกยศโสธรเบิกคินชุกนาไว้สำหรับพระอิศวรมูไรย
ตำบลท่าคลงยี่สี่ขิง แต่ฝ่ายทนายพณนคูลแล่นไปยี่ฉิม สองรว
พริยญ่ป่าเบิกคินชุกนาไว้สำหรับพระอิศวรเป็นเจ้ามูไรย ตำบลยายฆ่าเล
สี่ขิง แต่ฝ่ายยี่ฉิมแล่นไปเอาทนายพณนคูลมเมือง พริยเกลียดเบิก
คินชุกนาไว้สำหรับพระอิศวรเป็นเจ้ามูไรยตำบลยายทเลสี่ขิง แต่ฝ่าย
ยี่ฉิมแล่นไปเอาทนายพณนคูลมเมือง ออกชนส์สัถิยารเบิกคินชุกนา
ไว้สำหรับพระอิศวรเป็นเจ้าตำบลยายทเลสี่ขิง แต่ยี่ฉิมแล่นไปเอา
โคกทนายพ่ กล่าววงษาวการยเท่านั้นแล

ศิริศุภมัทศกุโรก ๑๔๕๘ ศก ออกพระรัตนธำราชพุทธมุนีศรีวิสุทธิ
 วิทยาญาเข้าไปทรง รุกคักราช ๘๘๘ ระกานักมัยตรศก จววยยังคมเจ้า
 กรายทูลลของธลัพระบาทนารายณ์ เมืองหาง^(๑) และมีพระราชโองการ
 ไปรทเกล้า ไปรคกระหม่อม ให้เจ้าพระยาโกษาแต่งตราบอกให้นาย
 คำวรคนในดือออกมัลแก่พญานคร ผู้รังพระหลวงกรมการ ให้ห้าม
 ปราบสัศคัมหากไทย หัวเมืองแขวงอำเภอสิบล้ออายัดคนเร็วมาไซ้^๒ ผู้ไป
 มาเจ้ากัมิราชการ อย่าให้กำไซกซ์พ่อพราหมณ์แลคนพทาน ข้าพระ
 เทวรูป ๒๐๐ นี้เอาไปใช้งานสัพมาตรา งานโยธา ตักหนังวังข้างคูใต้
 ใต้เมือง แลลงเรือลาลงค่ายรักษายปากน้ำเผ้าท่านคอบเขาไปรคักแห่ง
 ไท ๆ เรียกเอานำนาธการชนอนตลาดหัวปากน้ำนันทิน ค่ควายค่อยให้
 ทำเรือนอัยใหญ่ ทำเรือข้าหลวง เรียไรรนำเหล้าเข้าท่อเชิงเรือนหัวพง
 หัวรอหัวล่อหัวเกียนคำค่านิชศาล จัยเป็ดไก่ไก่ให้นอนไฟ รักษาข้าหลวง
 คนเร็วมาไซ้ เกียเขาครกสากหักผลาผล อย่าล้อประยัค เรียกเขาค่านา
 ยาญชีแลเครื่องพัศคของพราหมณ์ไซ้พ่อ อย่าเอาเข้าในพระคลังเป็นหลวง
 เพราะสินนั้นสินทาน อย่ากำไซกให้แตกหนีเข้ามาตงสัญญาเสียสิ่งหนึ่งสิ่ง
 ไทไต้ แลพระนารายณ์ เมืองหางมีพระราชโองการแห่งสาขาลว่า เจ้า
 พญา พระญานคร พระหลวงกรมการสัศคัมหากไทย นาเทมินมหากเล็ก
 นายแวงหัวพันข้าหลวงคนเร็วมาไซ้^๒ ไท ๆ มีฟังตามซึ่งเราสาขาลนี้ไซ้
 ให้คักนรทททุกซ์ในมทาวจิ ไทยได้สยสองอสงไชยกบย่ใดเดิด ตรา

(๑) หมายความว่าสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพราะสวรรคตที่เมืองหาง
 เรียกพระนารายณ์เมืองหาง ให้ผิดกับพระนารายณ์ลพบุรี

เท่าชั่วพริบตาครกัลป์ แลต่อยศคนทีกระเบื้องลงซึ่งหน้าสิงหาคัน ท้าวพญา
แลพญานาหมื่นมหาตเล็กนายแวงหัวพันนั่งพร้อมกัน แลเจ้าพญาพระ
ญานศรีรัง พระหลวงกรมการ สักกิมหากาไทย หัวเมืองแขวงอำเภอ
ผู้ใด ๆ ซึ่งเรากล่าวมาแต่ก่อนทั้งนั้น ต่อคนทีกระเบื้องซึ่งต่อย่นคึก
เป็นเนื้อเดียวโดย ให้เอาคนพทานเข้าพระเทวารูป ๒๐๐ พรรคพวกลูก
หลานข้าพเจ้าพราหมณ์ใช้ราชการสำเร็จเกิด แลนายตำรวจคนในถือนว
ออกมากล้นแก่พญานศรีรัง พระหลวงกรมการข้าพเจ้าพราหมณ์ ไว้อีกพุก
ยาโครหนึ่งพร้อมกัน เลิกศาสนาทำไฟหรณารายน์เทวารูป ทำพิธี
ปาวายถวายพระราชาทุก

ปฏิสังขรณ์ ในพราหมณ์พุกยาโครช่วยไม้ ๒๐ เหลี่ยม ข้าพเจ้าอยู่
ข้าพเจ้าช่วยไม้ถวาย ๓๐ เหลี่ยม นำผางสองพเนียง ปูนสองเกวียน อัฐ
เตาหนึ่ง แลข้าพเจ้าทั้งหลายพราหมณ์ไว้อีกอยู่เมืองนครช่วยไม้ ๓๐ เหลี่ยม
นำผางสองพเนียง เจ้าเมืองผู้วังกรมการผู้ใด เป็นพนักงานรายวันช่วยไม้
๒๐ เหลี่ยม นำผางพเนียงหนึ่ง ออกพระจักร์สวียญาณ ผู้อริการคุมลูก
หลานพันไม้ ๒๕ เหลี่ยม อัฐเตาหนึ่ง บุรณะบริวารแล้วคิดพร้อมกัน
บอกหนังสือเข้าไปทรงเอากราบทูล มีพระราชโองการให้พระทานคันทาม
เกาะ (เกาะ) มา ปักทองฉลากคุมกสิ่งสองชั้น สัพโตนแดงสักคัน กัน
พิรุณสองคันให้มาไว้สำหรับพระเทวารูป แลให้พทานแก่พระจักร์สวียญาณ
แห่งสามคู่ เจ็บตมรุกทองใบหนึ่งเมื่อศักราช ๙๑๑ ระกานักยัตร์ศก^(๓)

(๓) ประกาศศักราช ๙๑๑ เป็นแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ สงไสวจะ
ผิด การทั้งนี้จะอยู่ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์

แลพระนารายณ์องค์แรกนั้น ให้พิทานโกษาผูกตรวยขาวทองกว้างแปด
 ทนงยาว ๔ ศอก โภษาแดงกว้าง ๔ ศอก ยาว ๔ ศอก ชายทองคำ
 ทนง โภษาชมพูเกศกว้าง ๓ ศอก จิตรสีเท่ากัน ผูกขาวแลทรงพระ
 ลักษณมีต้นหนึ่ง กันพิณสองคัน ให้มาสำหรับนารายณ์เทวรูป เมฆ
 เสกัโอบโอบพระพร แล้วกล่าวสัพพันทวยเท้านี้

อนึ่งมีตราพระมหาราชครู แลตราเจ้าพระยาโกษาไปรษณออกมาก
 แก่เจ้าเมืองผู้รั้ง กรมการผู้ใดเป็นพนักงานสำหรับแผ่นดินเมืองนคร
 ให้ทำพิธีมงคล ไปรณเกล้าไปรณกระหม่อมพระราชทานไว้สำหรับพิธีกรม
 ไวกัดในนี้ พิธีของทั้งเบ็ญยงศาโคม ทวิบำพวาย ทวิยยาวย พิธี
 ยกประตูเมืองทั้งเก้า แลทำถมนินลงยาข่ายปากน้ำ ทั้งพระหลักเมือง
 พิธีแซกทำอุบายทวงเมือง พิธีสระสนาม ผังหลักข้างโรง ไชลอนทวาร
 เบิกไพร ทอดเชือก คามเชือก สระหัวช้าง พิธีผูกเมฆให้ฝนตก สุน
 อูปราคา สนามลาไพร ทำหมอควน กงควาวะ มงคลพิธี ๒๐ ประ
 การ ทรงพระกรุณาไปรณให้ไว้เป็นพิธีพราหมณ์ ตั้งกวดจำมงคลฝ่าย
 เดียว อนึ่งเศกสมโภชที่พระศวรัตนมหาธาตุ สัพพันมงคล เกื้ออนสิย
 ขันศรีมงคลเกื้ออนศรีภักดิ์ แลยริสุทธิอุบายมงคลที่รัตนมหาธาตุ แล
 อัญชันศรียะพิธี ๕ ประการนี้ ไปรณไว้ให้ตั้งนมแลพราหมณ์ทั้งกวดจำพิธี
 เข้ากัน

แลทรงพระกรุณามีตราโกษา トラพระมหาราชครูไปรษณออกมา
 ห้ามพยานคว ผู้รั้งกรมการสัสคัมหากไทย อย่าให้เรียไรยเอาเงิน
 ค่าอนไฟ ค่าเลี้ยงค่าทำเรือนชาห์หลวงผู้ไปชำระเลขกัถ์ อย่าเอาเงิน

ข้าพเจ้าพวหมณทั้งหลายผู้ถือสารบาญชีเลย แลสิ้นข้าพเจ้าพวหมณ เป็น
 สิ้นทานอย่าเรียวไรเอาไปเลี้ยงอาตมาประโยชน์เป็นสินรอน ว่านักจะ
 สูญขาด เกิกโทษไปยังนรกไฟกลัษณ์ไหม้อสงไขยหนึ่ง แม้นค่านาบาญชี
 เอาค่าจ้างคงเกี่ยว แลถ้าเจ้าเมืองผู้รั้งมีราชการออกจากเมือง แต่ทาง
 งามหนึ่งขึ้นไปก็กั แรมอยู่แต่สามวัน เถึงสี่ชวฬห้าชวฬก็กั อย่าเอา
 ชุมมนกรมการข้าพเจ้าทั้งหลายให้เฝ้าศาลากลางวันกลางคืนเลย แลให้
 พนักงานรักษาเครื่องพระราชทานสำหรับพิธี แลถ้าผู้ใดมีพึงให้ชุมนุม
 กรมการ ฝ่ายข้าพเจ้าพวหมณยกหนึ่งถือเข้าไปให้รู้ จะเอาถวายทูล
 จะเอาผู้นั้นเป็นโทษ แลผู้ที่มีพยานครันถึงแก้อาสัญกรรมใช้ไปเกิกนอก
 จักว่าพ้อสงไขยหนึ่ง แลเจ้าเมืองผู้รั้งอวยคักรมการมหาคไทยศักดิ์
 ผู้ใด ๆ รู้ในลักษณะแล้ว ก็ให้ทำตามทรงพระกรุณา ตามซึ่งมีตรา
 โภษา แลตราออกพระมหาราชครุ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมออกมา
 นี้จึงทุกประการ

อนึ่งถ้าไรหิตหัวชุมนุมพวหมณข้าพเจ้าทั้งหลาย ผู้กรมการฤ
 มารคาภิภาพันธ้องบ้าน้ำผู้ใด ๆ ร่วมอย่าทอเคลียวกันก็กั เถึงข้าพเจ้ากรม
 ทาย แลสงครามคัพนั้น ถ้าเป็นครุพระยาชุมนุมทั้งสี่ ให้ทำโรงทอง
 โภษะโรงทองตั้งเห็นราชพงษ์มังกร แลให้ทูนทองประจำอักษระ ปลูกตาม
 พนมครอยศัพ ให้ทำนิมกฎ เสาสี่เส้า เสากลางเป็นเอกฉัตรเก้าชั้น
 ออกข้างทั้งสี่เป็นฉัตรห้าชั้น มีระโยปรัศญาณ เอกไชยศรีชมศัพ ให้
 ผู้ทรงเวทอ่านหนึ่งถือ พนมกลางให้ผู้ทูนทองขึ้นนั่งนำศัพ เข้าสู่เชิง
 ศกอนพนมหัวนำ ให้อาจารบิเิกย้าช้า แลครันรุ่งเช้าอาริยข้าพเจ้าทั้งหลาย

ไปนั่งพร้อมกันณป่าช้าคยไฟซึ่งเสาศัพ แลเอาอาศุใส่หม้อ แลเอาคันทาม
 สัปโตน ยกลงฉ่องจาน กระดังเครื่องแตรสังข์พิ้งศรี แห่ไปยังน้ำไหล
 ให้ผู้นำศพทูนอาศุขึ้นกลางน้ำเหนือเวศวิศดาร ไสยงสำนักรพระเป็นเจ้าแล
 อนึ่งถ้ากรมการพราหมณ์ชพ้องหลาย ทำเป็นทศิยะโรงทอง
 โภษะโรงทองกับแลตราทองกัถิ ให้เซ่งว (เซ่งน) ราชสีห์กลืนสิ่งที แล
 ชเนนหญิงชายกัถิ ครอบศพเข้าชานัน ทำเป็นมรฎุยกกลาก เอาขึ้นเกี้ยว
 ได้ฉัตร ๕ ชั้น เป็นยอกระบายปรัศัญญาณ ยอกเอกลไชย แลเส้าฝ่ง
 รมียอกสืบสอง มีราชวัตรม็ตรองล้อมรอบประศกสองลัษณณัน ปลง
 สามพณมกเกี้ยว ถ้าพราหมณ์ศรีรัตนอาณเวทอาณิกมิได้จักเอาลูกมาหลาน
 หลินนึ่งต้มขาว รัสายผมย่นส้มศพเป็นครู ขนต่างพระพรหม แลถ้า
 พริอาคานปลงชคาทาน ชนชนควรมิเทกพญาวรีย ออย่าปลงชคาทาน
 เถย ให้ชนชนอาณสังกัถิ

อนึ่งถ้าปลงเป็นทศิยะ สมบูรณ์แล ศพตั้งบนชุกกชี ครอบศพ
 แลราชวัตรองล้อมเพกานป่าช้ากัถินางคลีโมลศพ ไสยราชเคระกัถิ
 ถ้าเป็นสองมรฎุยกานทองให้รัสายผมย่นบนศพเจก

อนึ่งถ้ามีทูนทองใช้ ให้แยกป่าช้ามรท่ง ถ้าทูนทองกัถิ มิได้
 ทูนทองกัถิให้แยกป่าช้าเป็นสองมรฎุยก ชื่อว่าทศิยะสมบูรณ์ศพ แลราช
 วัตรองล้อม เพกานป่าช้ากัถิควายฉัตร ๓ ชั้น ราชวัตรองล้อมบนศพ
 แก้วเซ่งมาคล้อมเมรกุเกี้ยว ครั้นถึง ๓ วัน ให้เอาคันทามโคมใหญ่
 แลโคมรายแห่ทั้งสามลัษณ แลดาญาวารักทำกู โภยกางเมือแห่ไป
 ไสยเข้าชานันศรีทุระ

อนึ่งมณฑลเสฉวนแลสุโขทัยก็ ขวคพระสังฆราชแลมณฑลวิภาวดี
มณฑลก็ ให้ตั้งอัฐมหาราชนกัณเฑียรการนั้น แลถ้าวิภาวดีพระราชมณเฑียร
ทั้งสองเทียบขงจักไป ล้างคันทวยขันเงินขันทอง แลถ้าพระราชมณเฑียร
แปลงชาติสมกันให้เทียบแก่ห้าไป ล้างคันทวยขันเงินนั้น แลถ้าสมท
พระคโศยพระราชมณเฑียรขยเร็วเทคนั้เป็นอเทกั ให้อาคาน นร อปรชา
แต่ชาติกนแล ขัวรรการ ถ้าทอขแห่งพญาขยให้อาคานทำทุกแห่ง
วิรามเทหาคัศพรราช แลขมนนเทคนั้ได้ ให้พระราชมณเฑียรสำเร็จทุกแห่ง
เร็วรามเทห อาคานเป็นแต่ผู้เฝ้ามิได้ ทรงเวทของคัศที่อชฎาทาน ขวค
ยังทมิได้ แลอปรชา มิได้แก่ วิรามเทหขยคัศการทกนั้มิได้

อนึ่งเจ้าเมืองผู้รั้งขยคัศการผู้ใด ๆ ทังการเสร์จกันสุทสงทรง
สุทสาขยเป็นการพระราชมณเฑียรสมโภช แลในมณฑลนั้ชื่อว่ากรุงเมือง
เป็นเทียงแท้ จงทำคามขงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ไว้สำหรับ
แผ่นดินเมืองนครคัศขรรวมราชขงทุกประการ อย่าให้หลงหลอสนุญเสียได้
ขยเท่านั้น

อนึ่งโสคพระเป็นเจ้ากล่าวขันไว้คัศทนั้ คือพระราชมณเฑียรขมนม
ผู้มิขคคัศกั แลเครื่องขพอทงทลขกั ผู้มิพระคได้ขญญคัเด็ง ๕๘
ประการกั เชน ๒๘ กั คังนี้ ๓๕ ประการกั แลขญญคัแต่ ๑๕
ประการกั แลท้าวพระขมหาระมคัขริราชคังแต่ให้เป็นกรมการ
ราชคัขกั ขามิได้คังแต่ให้เป็นกรมการ ขามินาคกั ๓๖๐๐, ๓๕๐๐,
๓๒๐๐, แลถอยลงมากังนี้ ขาพระเป็นเจ้าขณขรไว้ ขาษา ๘๐๐, ๖๐๐,
๕๐๐, คังนี้ แม้นว่านาไรทงสองไร แลไพร่มีคัรวแลนากังไรกั

พราหมณ์ชั้นมหาราชครูไปโรหิตแลชีพ้อทั้งหลายผู้ใด ๆ ฤาอวยไชยพระพร
จำเริญชอยพระฤไทยรักษามีบำเหน็จ เจริญให้สัพโตนคานหามเจียก
ญอนกัถิ แลผู้นั้นเจริญจิกรรมตาย แลมีลูกหลานชายก็ให้เสียบำเหน็จ
พระราชทานนั้นไป ถ้าว่าลูกหลานชายเสียบำเหน็จมิได้ ก็ให้คืนแต่
สิ่งของเครื่องพระราชทานนั้นเข้าในพระคลัง แลถ้าเจียคพานไช้ ก็ให้
คืนแต่เปลือกเครื่องนอกให้ แลครั้นเครื่องในเจียคนั้นในพานนั้น เปน
ของชีพ้อพราหมณ์อย่าเอาไปเข้าพระคลังแล เครื่องในนั้นเป็นสินรอน
ของอินทสุณยาภิกิ ฤาสินทาน ย่อมพลอยเกิดอำไภยไทยแล

อนึ่งโสคมาตราหนึ่ง พราหมณ์ชีพ้อทั้งหลาย ผู้มียศถาภิกิ
มิได้ ฤาไคของพระทานแลมิได้ของพระทานกัถิ แลเสียสิ่งใดทรัพย์สิน
เงินเครื่องสุวรรณพัคคสินทานแห่งชนราษฎรอวยให้กัถิ ฤาสรางมนทก
นกลัทธิสรรพเครื่องอาวุธสรรพายุทธกัถิ แลชีพ้อทั้งหลายอันมิได้มี
ยศถาภิกิ กัถิ ฤาหาชฎาทานสังวาลย์มิได้กัถิ กัถิ นี้ แลเจริญแก่นจิกรรม
ตายแล้ว ฤาพระมหากษัตริย์ตราทั่วพระยาผู้ใด ๆ ให้พิจารณาเขา
เครื่องกล่าวมาแต่ก่อนทั้งนี้เป็นของหลวงมิได้เลย เพราะเหตุชีพ้อทั้ง
หลายสร้างสมเอง ถ้าทั่วพระยามหากษัตริย์ตรา แลกรมการผู้ใด ๆ
แลมิฟังซึ่งถ้อยคำอันเรากล่าวมานี้ ก็เกิดอำไภยไทยอันทรวย แลฤา
ผู้ทำทุยศถอัยอายุแล เหตุว่าทรัพย์สินนั้น เปนนิสสุณยาภิกิ

อนึ่งโสค ฤาพระเป็นเจ้าอยู่หัวกล่าวขณจารไว้ มาตราหนึ่งโสค
ฤาพราหมณ์ผู้ใดแลชีพ้อทั้งหลายทั้งนี้ ฤามีพรตสังวาลย์แลชฎาทาน
โปกหวัถกัถิ ชนแม้ว่าหาสังวาลย์ชฎาทานมิได้กัถิ ฤาพราหมณ์คนนั้น

อุปถัมภ์เป็นครูแห่งบรมภริยา และเป็นอาจารย์แห่งพระเอกราชศักดิ์
 ฤๅมิได้พลากพลังในกิจการการ แลเลมิดในไทย ๖ สถาน ดังนี้ ฤๅ
 มุกกตใด ๆ แลหัวเหินผู้ใด ๆ

ฤๅเสนาบดีแลอธิบดีอำมาตย์ ฤๅล้ามวงภูตยา แลเสมียนอำเภอนายก
 แลหัวเมืองผู้ใด ๆ ฤๅจับเอาชุกไสโยธมแก่พราหมณ์ผู้เป็นครู
 แลอาจารย์ศักดิ์ แลช้พ่อชุมนุมคนใดทั้งนี้ ฤๅผู้มียศศักดิ์ฤๅ
 ยศศักดิ์ก็มีได้ แลให้ประทอนผลเท่า ฤๅว่าทำโทษโยงแขวนให้
 ฤๅลากคัตของชุกตยทั้งนี้ ชนพรตโสทมลทิน เป็นเที่ยงแท้ แลถ้า
 ห่อชฎาพรตช้อชฎาทนโสทมณูทลพรตเศวท์หมอง เป็นแท้จริงแล
 แลมีผู้ใดให้ทำโทษเหินพรต แก่ไพรดาจารย์แลช้พ่อทั้งหลาย ครู
 อาตานุชมนุม พราหมณ์ชมนุม พญาวิย ฤๅผู้ใดทรงสวณังฉนง
 ต่างพระโอรส เข้าสังกัดในมณฑลพิชิต ฤๅผู้ใดต้องการมงคงใหญ่
 สำหรับแผ่นดินสถิตยณ ฤๅอธิบดีแลพระยาอำมาตย์ผู้มียศศักดิ์
 แลหายศศักดิ์ก็มีได้ ให้กระทำซึ่งโทษแก่ช้พ่อทั้งหลาย อันเรากล่าว
 มาแต่หลังนั้น ทั้งนช้อทณโสทมพรตเศวท์หมอง อย่าทำการมงคงเลย
 ถ้าให้กิจการกทำมงคงพิชิตสำหรับแผ่นดินในเสนามณฑลพิชิต ย่อมเป็น
 หินศุขทุกอัน ฤๅเกิดชุกไสโยธมแก่แผ่นดินต่าง ๆ กันแล ฤๅพราหมณ์ช้
 พ่อทั้งหลายแลชุมนุมก็ ผู้เป็นคณการทั้งสี่ตนทั้งนี้ ฤๅตัวเบญจราชแห่ง
 ช้พ่อครุฑหนึ่งเรากล่าวมาทั้งนี้ ให้โยงแขวนแลประทอนโทษความเคียด
 กัด ฤๅถูกคองสตรมลทินแต่คนหนึ่งก็ แลยังเป็นการหาศุครมิได้
 ในสามคนนั้นก็ทั้งนี้ ฤๅห้ามการมงคงในเสนามณฑลตณันนั้นแล

ญาผูกทำทรมศให้ค้องสูตรมถินเจิงสองคนกัถิ ญามิค้องสูตรมถิน
แลยังเป้นคุษทุกซ้อยู่เ้ากัน ถังนี้ ญาค้อแลพราหมณ์ผู้ มิได้ค้องสูตร
มถิน พลอยเป้นทอพรท ญาอุษาทวสูตรมถินแล ญาผู้ทวงเวทอัน
ผู้ทรมศมิได้ทำให้ค้องสูตรมถินนั้น ญาว่าจะให้ทำมถินค้องอิฐฐาน
สยไปนั้นมิเป้นการพิ้งเลย ญาจะเกิดโทษเป้นอุโยททุกซ้อยู่เ้ามาณฉาล
เป้นอันแท้งวังแล ญาพิศณราช ช่างสังโสัยเลย

อนึ่งโสภพระเป้นเ้าอยู่หวัถล่าวมถินทวไว้ มาตวสุยา ญาอำมาตย์
แลผู้มัยศถาศักกิ พหัมวงแลญาคษ ญาเสมียนแลหวัเมืองกัถิ แล
ทวยราชญ์ผู้ใด ๆ สรรพคนทั้งหลาย ญาค่างประเทศกัถิ ญาทวร้าย
ทุกค้อยลงชกคย ถิมฉิทรสยเ้ากันโชกคูกค้ำราม ญาเอากำ
เท็นพรทสังวาลย์แลชฎาทานโพทหวักัถิ ญาใส่โทษทำให้สังวาลย์ชาก
ชฎาทานคกจากหวักัถิ ญาให้คักคั้นสินมือ ผู้กทำอวยศแก่ชัพอนัน
ญาให้ปรทวยผู้นั้นก้วยรากไม้ไม่งไ้ ๕๐ ที่แล ญาให้โหมผู้อวยศใส่
โทษแก่ชัพอ ญาให้โหมเอาทองไม้กัถิอวยหนึ่ง หวัทองอวยหนึ่ง
สังวาลย์ทองอวยหนึ่ง ทองเ้าทองอวยหนึ่ง แลโหมเอาชฎาทานผ้ากาสัก
พทอวยหนึ่ง แลอนึ่งโสภ ถัทวยราชญ์ทั้งหลาย ญาชนประเทศ
เมืองมาอยู่เ้าเ้ามาณฉาล พระมหากษัตริย์ต่าง ๆ กัน แลแซก
จันอันถอปรเทศหลาย ๆ ต่างภาษากัน ญาทวร้ายแก่พราหมณ์แลช
พททั้งหลายกัถิ เ้าด้าชากสาหิตฟะเข้ามัยคั้นทัก ญาค้องตวยชค
โครงทักสเฮอร์ทัก ญาล้าชาทักกัถิ ญาให้เ้าหวัคก โลหิตคกกัถิ
แทกทวักวณแห่งชัพอผู้มัยชฎาทาน แลพราหมณ์ผู้มัยพรทสังวาลย์กัถิ

ทหารแห่งท้าวพระยา ฤๅษณ์มล้างพระเทวรูปให้หักท้าวลายเสียดัก
 มล้างสถานอารามสี่ทิศหักหักแผ่นดินหัก ฤๅษณ์มล้างสุขุมถวนารด ฤ
 ทำมายาภิกษิณค่อแผ่นดิน ฤๅสัถทำลิกขิตเทียบมของเห็นอชัณษรศักดิ์ แล
 ทสยผลปลงชทาทาน เกินจ้าวแรกล่าวกายกลอน ฤๅสวคสังวัชพระเวท
 คัจฉ ฤๅจารทานพราหมณ์ ชื้อทดโสภ ฤๅให้ทำไทยแก่พราหมณ์ชื้อ
 ผู้นั้น คัจฉ เป็นอันแท้จริงแล ฤๅให้ทำกรรมผูกแขวนคืนไว้สามวัน
 ในน้ำพระแล้วให้ปรทวนด้วยไม้ไผ่ เจงไค้ ๓๐๐ แลให้วิราคสันโคยชื้อ
 ผู้นั้นให้ไปอยู่ในสถานแห่งอื่น อย่าเอาเข้านังในวิธการเลย คัจฉประการ
 หนึ่ง ฤๅพระให้เป็นปลงพรตสังวาลย์ ผ่าชทาทานซึ่งผู้นั้นทรงเสียแล้ว
 ส่งให้แก่ชายเพชฌฆาต ฤๅให้ลงไทยคัจฉ ผูกท้าวกลางตัว เอาเย็บ
 เกยวแขวงขยางชเวนไว้ ในน้ำสถานพระเจงไค้ ๓ วัน แล้วถ่วงลงใน
 มหาสมุทรให้ไปโสยังเนียรในสำนักอสูรไทยแล คัจฉ ฤๅทำลิกขิตเทียบม
 ของเห็นอชัณษรกรเวลากล่าวมาแล้วนั้น ให้ไปออกเสียประการหนึ่ง
 ฤๅคัจฉมอเสียดคัจฉ ฤๅทรงพระเมตตาใช้ให้ตัดด้วยรากฉมวกไม้ไผ่
 เจงไค้ ๓๐๐ ให้ไหมเอาทองแดงเจงไค้ ๘ ล้าน ๘ แสนแล วิกหนึ่งเล่า
 ไท ไททองแดงเจงไค้ ๘๘๐๐ แล้วให้เอาไปทิ่มลงในพระมหาสมุทรแลเหตุ
 ว่าสิ้นชีพอไซ้ ไทเพชของท้าว เป็นอันแท้จริงแล ฤๅให้สันโคยชื้อจาก
 เสมามณฑลเมืองนั้นอย่าให้อยู่เลย ฤๅท้าวทั้งหลายอย่าฟังปราดณา
 เอาชื้อพอกนั้นเข้านังในวิธการเลย ฤๅมิพรตสังวาลย์ชทาทานหัก ทาพรต
 สังวาลย์มิหัก ฤๅมิทำทวิตคัจฉ ฤๅพระเป็นเจ้าวิธการไว้คัจฉ
 ฤๅพระพิศณุราชา อย่าฟังสงไสยเลย

อนึ่งโสก ฤาพระเพนเจ้าอุทัยฉัตรไว้ มาทวาทหนึ่งโสก ฤา
 ข้ามาทย์ผู้มียศดาศักดิ์ พุทธามรงแลฤคาษ ฤาเสมียนแลหวั ฤา
 จินตวิจิตรวิไลนา แยกไทยนานาประเทศต่างภาษาก็คือ ทำไทยแก่ข้าพ่อ
 พรหมณั กุหนึ่งเรากล่าวมาแก่หลังโพ้นดังนี้ ฤาทุยก็ด้วยไม้ค้อน
 ก้วยกระของจ่าวอิฐเจ็ดหัวแตกเล็ดตกสั้ววาลย์ซาก ชกาทานโพทหัว
 ตกกั๊กี้ แห่งข้าพรหมณัทั้งหลายทั้งนี้ไซ้ ให้ชุกทูลมซึ่งโลหิตตก
 กว้าง ๕ ศอก เอาทองนพคุณใส่ลงจงเต็ม แลถ้ามีโค ให้เอาลวกทอง
 เก้ารอบ ลวกเงินเก้ารอบ แล้วยให้เชิญเทพคาทั้ง ๓๖ ทิศแล้ว ให้ผู้
 นั้นปฎิภาจิ ให้แต่ละสิ่งละร้อยซึ่งกล่าวมาแล้วแต่หลังนั้น แล้วยให้เอา
 โลหิตไปทุ่มในพระมหาสมุทร แลให้สันโดยผู้นั้นไปถ่วงในพระมหาสมุทร
 แลถอนเสาเรือนบุกกกลผู้นั้นทุ่มลงใน อย่าให้อยู่ในเชิงชกกระษัตรา
 อีราชแลพระพิศนุราชอย่าสงไสยเลย แลกล่าวด้วยฉัตรไว้ แม้น
 วิวาทชกคักแลโค พิจารณาในโรงศาลแลอำเภอแขงหัวเมืองกั๊กิ อย่าให้
 อุกมรงผู้ทรงสำนวนเรียกเอาคำวิธชาคำถามคำชี้ เหตุว่าข้าพ่อ ฤา
 อุปรดมว่าอย่าฟังเอา

อิตถุณั้น พระเจ้าอุทัยฉัตรทั้งนี้ (ฉะบับซาก) ฤาท้าวพระยา แล
 เสนาบดีผู้มียศดาศักดิ์กินาสูงแสนคำแสนกั๊กิ ฤาโสกผู้ใด ๆ ทอความ
 ไซ้แก่ข้าพ่อผู้มีพรตให้ชกอิศรณั ชื่อว่าจาสุตรแล จะเอาข้าพ่อคนนั้นเข้า
 มงคลการมีโค แลฤาข้าพรหมณัผู้นั้นต่อวาจาสำนวนก้วยท้าวพระเสนา
 บกผู้มียศดาศักดิ์ ฤานาสูงแสนคำแสน แลทวยราชภูรกกทุมกั๊กิทั้งหลาย
 ราชานผู้ใด ๆ สูงกั๊กิแก่ข้าพ่อผู้ต่อสำนวนนั้นแล้ว ฤาข้าพ่อผู้นั้นคำสำนวน

แลพิรุณในคฤหาสน์เป็นโอรสธิดาพระยาก็ แทงพันค่วยไม่ค่วยสาก
 แตกสาหิมีเงินตาย แลโคกระบือ ฤๅเขีไ้ ฤๅช้างม้าหมูแพะ แล
 ฤๅสรรพเครื่องเงินทองพิศุสิ่งใด ๆ ฤๅแพ่งแก่เจ้าของสนธิแล้วให้ไหม
 ชีพอพรหมณ^๕นั้นโดยทุนสินและไหมเอาเงินทองใช้ ท่านกล่าวว่า
 สินชีพอเป็นสินทาน ชื้อสินสุญาบาทเป็นไฟ เพราะได้ค่วยของทานมีพืง
 ให้เอาเงินนั้นเป็นหลวงเข้าในโพโกยพคสัง แลไหมเอจำยราชการสิ่งใด
 ก็ ฤๅพระยาแลอธิบดีเสนามนตรี แลหัวเมืองอำเภอนายทใด ๆ ก็
 อย่าพืงไหมเอาเงินของชีพอพรหมณ^๕ผู้พิรุณคักแพ^๕สำนวนเลย แลให้
 ไหมเอาทองแดงตามทุนอันกล่าวหาแก่กันนั้น แลให้ตั้งทุนซึ่งหาแก่
 กันลงไหมตามบันคาตักินา ๓๖๐๐, ๒๔๐๐, ๓๒๐๐, ๓๔๐๐, ไหมเอาเป็น
 ๕ เขียกอุท^๕ แลให้ตั้งนาคักคิง เอาโรธระธาตุฝ่ายแม่ ๗ ฝ่ายพ่อ ๗ ผสม
 เข้ากันเป็น ๓๔ ฤๅจักทสมาวร รูปปรานายามจึงคุณคักค^๕นั้นทุกถาน
 เป็นเขียก^๕ทุน ถึงน^๕แล ๒๐๓๖๐๐, ๓๓๔๔๐๐, ๖๗๒๐๐, ๗๗๔๐๐, จึงเอาทุน
 สินยวกรเข้าเอาเบญจรูปคุณ เอา ๒ ทาร ลัพภ์เอาเป็นทองแดงส่วนทุน
 แล้วยังค^๕ส่วนทุนนั้นลง เอาเนาวทรคุณมากคุณ แล้วยเอาโสค^๕ ๒ ทาร
 ลัพภ์เอาเป็นทองแดงสินไหม ตั้งสินไหม เอา ๒ ทารลัพภ์เอาเป็นทอง
 แดงส่วนพิไนย ตั้งส่วนพิไนย เอา ๒ ทารลัพภ์เอาเป็นทองแดงส่วนลวคหนึ่ง
 ตั้งส่วนลวคหนึ่งลงเอา ๒ ทารลัพภ์เป็นส่วนไม้หวาย แลศิริผสมทั้งสิน
 ไหมพิไนยค่าลวคหนึ่งไม้หวายทั้งนั้นเอาไปท่มมทาสุมทแล อย่าเอาเป็น
 หลวงจ่ายราชการ แลอย่าเอาเป็นมาครมาประโยชน์เลย

อนึ่ง โสท พระเจ้ากล่าวด้วยจันทร์ไว้ ฤๅกระษัตริย์พระยานาheimin
พระหลวงวิศุศคมกรมการ แลหัวเมืองอำเภอนายที่ แลขุนheimina
๘๐๐, ๖๐๐, ๕๐๐, ๔๐๐, ลงถึงนา ๓๐๐, ๒๐๐, ๒๐, ๓๐ ไว้แลไพร่
มีครัว แลนาไรหนึ่งก็ ทออิกรณไซ้แก่ชีพ่อพรหมณผู้มีพรตแลชี
ผู้ทาพรคมิได้ก็ ฤๅทอไ้ว่าเป็นไรลัถสัตว์พัศคสิ่งของ โคกระบือ
สรรพสัตว์น้อยใหญ่ ฤๅช้างม้าลูกผลาผลไม้ก็อุยถกด้วย หน่อไว้
ลูกก็ ผู้มีศักดิ์แลหาคักมิได้ แลทวยราษฎรทั้งหลาย ฤๅเที
พาลกล่าวโทษแก่ชีพ่อทั้งหลายว่าชอกคักก็ แลโทว่าให้แลมิให้ก็
แลพ้องเจ้าชีพื่อนั้นโรงศาลให้ทอววาโสทมถิน แลชีพื่อนั้นมีพรต
ก็ชนะแก่สำนวนแก่โสทแลมรุษชน ฤๅนานาประเทศพิรุณแล้ว แล
ชีพื่อนั้นมีพรตชนะสูงคักในสำนวน ฤๅว่าโสทแลสืบสองภาษาพิรุณจริง
แล้วไซ้ หรือให้ปรัยใหม่ผู้นั้นโคยศดาตักก็ ดังนี้

แลพระเป็นเจ้ากล่าวด้วยจันทร์ ดังนั้นอย่าให้เกรงกลัวว่าเป็นกระษัตริ
พระยาheiminมีศดาตักก็ เป็นทอมวงแลเป็นแห่งญาติคิเกรงไ้ ว่า
มีเงินทอง เม้นหายศคักมิได้ก็ ให้ลงโทษผู้นั้น โคยขนาดแล
ฤๅคักด้วยหัวมกไม้ไผ่ ๕๐ ที่ แล้วให้ตักสิน ฤๅให้ถอมกลาง
เสาเรือนแห่งผู้ทออิกรณไซ้แก่ชีพื่อนั้นเสีย แลใหม่ผู้นั้นตามสำน
แห่งผู้นั้นโคยบันคาคักก็ดانا ๓๐๐๐๐ ถ้อยลงถึง ๓๖๐๐ ไปถึงนา
๘๐๐ แล ๒๐ ไว้ไพร่มีครัวจนถึงไรหนึ่งก็ ให้คักนาผู้นั้นลง เขา
โรทะทวาร ๑๔ คุณเป็นทนต์ไว้ก่อนแล้ว เขาทนต์นยวค เขา ๕ คุณ

เอา ๒ ทาร ลัพพ์เอาเงินคันทุนแล กังนี้ ทั้งทุนลงเอาเนาวหรรค ๘
 ๑ คันทุนแล้ว เอาโทโย ๒ ทารลัพพ์เป็นเงินสินไหมแล ทั้งสินไหมเอา
 ๒ ทารลัพพ์เป็นเงินพิไยลงเอา ๒ ทารลัพพ์เป็นลวคหนึ่ง ทั้งลวคหนึ่ง
 ลงเอา ๒ ทารลัพพ์เป็นส่วนฉกไม่ไ้แล ๑

พระเป็นเจ้ากล่าวด้วยถาโรว่าชีพอพรหมณไช มีศีล ชีพอละคน ๆ
 องค์มหาพรหม เป็นอันเที่ยงแล ฤาชาครุเป็นทพนักเกศใน
 ปฐมก่อน แลผู้มีไคยาเกรงนั้น ฤาให้ลงโทษไหมโดยขนาดแล
 ชีพุนั้นเสียให้ออกจากมณฑลเมืองนั้น ให้ไปอยู่แผ่นดินอันฝ่ายสมท
 หนึ่งแล อย่าเกรงไว่าท้าวพระยานาหมินแลผู้เป็นนายมียศดาศักกิ
 เลย ก้วยผู้นั้นมีนัยถอแก่ชีพอ แลในเทวสาสนา แลว่ามีกัศคซึ่ง
 ะทกษิณาทนแก่ชีพุนั้นจึงกุหมัน แลสินไหมนั้นให้แก่ชีพอผู้ชนะ
 คักกังสัน อย่าเอาไว้ ใ้ราชการเป็นประโยชน์แก่อริยภิกษุในเมืองนั้นเลย ๑
 เมื่อจะไหม ให้กทำกังนี้ ครุไหมโทษชีพอให้แก่โสท ก้วยประการ
 กังนั้นแล ถ้ามีไ้ปากไ้สินแยลงเป็นเยียให้แก่ชีพอผู้นั้น ๓๐ ถ้า
 ปรานี ๑๕ กังนี้ เป็นแท้จริงแล ถ้าให้สินไหมแล้วก็กั ค่าไ้
 ปากสินแล้วก็ไ้แล้วไช ให้เอาส่วนปรายาจิตแก่ผู้พิรุณคนนั้นก้วย
 ไ้แล้วให้สงให้แก่ชีพอองค่นัน ให้สตาปรนายกพรยา ฤาชคาณิกโย
 ทำก้วยทองคำ ๓๐๐ สรเสณกนทลทองคำ ๓๐๐ หวีทองคำ ๓๐๐ ทา
 หลัยขนนกคามทองคำ ๓๐๐ ทันทั้งก้วยทองคำ ๓๐๐ ฤาฉลของภาอุม
 ก้วยเงิน ๓๐๐ เป็นเครอยกพรตสงให้แก่ชีพอผู้ชนะคนนั้นแล ถ้าเมตทา
 ปรานี เสมอสิ่งแล ๕๕ กังนี้ เป็นแท้จริงแล ฉาคกรขอ ฤาแะกัค

แล้ววาทซึ่งท้าวชีพอ์ ถูกกล่าวหาว่าขายแลพาลพาโลให้ฟ้องว่าเป็นโจร
 แลใส่โทษว่าชีพอ์สมคบด้วย โสตกก็ซื้อฟ้องคุกรักษ์ก็ให้ไปปลงพา
 ฤๅญ โทษมานั้นพิรุณในสำนวน โทษเงิน ๖ ค่าโคกระบือแพะ ฤๅ
 ทัวเมียตัวผู้เอา ๔ แลค่าลวกหนัง ๘ พิโนย ๘ ถ้าแพะพิโนย ๓๓ แล
 ค่าลวกหนัง ๖, ๒ ส่งให้แก่ชีพอ์ผู้สูงศักดิ์นั้น ออย่าเขาเข้าพระคลัง
 ร่ายราชการหลวง เขาเลี้ยงอาตมาแห่งเจ้าเมืองแลกรมการผู้เป็น
 เจ้ากรมเลย เหตุว่าทนแลสินไหมพิโนยทั้งนั้นไว้ด้วยไว้บุญญาชีพอ์
 ผู้นั้น แลถ้าเจ้ากรมอภัยเจ้าเมืองเอาไว้ ซื่อสินสุญาบาทพิโนยของไฟ
 ผู้นั้นฉวยขายแล ถ้าหมทัวผู้ใหม่ ๓, ๒ อาญา ๓๓ ลวกหนัง ๖, ๒
 แลค่าหมนั้นเอาสินไหม ถ้าแลทัวเมียใหม่ ๖, ๒ ค่าหมกึ่งสินไหม
 แลค่าอาญาพิโนย ๓๓ ลวกหนัง ๖, ๒ ถ้านักก่อไก่อชนเยือกห่านสินไหม
 ๖, ๒ ค่าทุนกึ่งสินไหมแลอาญาพิโนย ๓๓ ลวกหนังทุกหนึ่งหมแล ถ้านัก
 ชเลยไก่อพนเยือกพนใหม่ ๓, ๒ ค่าทุนกึ่งสินไหมอาญา พิโนยคุกรักษ์
 ฤๅอัยกะที่หนีอไวลูกก็ใหม่ ๓, ๒ อาญาพิโนย ๓๓ ลวกหนัง ๖, ๒
 ทั้งนี้ พระเป็นเจ้ากล่าวขันธ์การ ดังนี้ เป็นเพียงแล ถ้าพราหมณ์
 ชนะในสำนวนให้เอาเงินค่าสินไหมพิโนยทุนสินส่งให้แก่ชีพอ์ผู้สูง
 โสตกสืบสองภาษาชนะใหม่เอาทองแดงค่าพิโนย ลวกหนังก็ดี แลทุน
 สินภาษี สินไหมก็ก็เอาหมในสมุทแล

อนึ่งพรพรมณชีพอ์ผู้มีพระศักดิ์ ให้เอาค่าปรญาจิดแลสิ่งอื่น ๓๐๐
 ฤๅทองค่าดังนี้ เมินชีพอ์หาชคาทานสังวาลย์มีโค ถัด บุตรลูกหลาน
 วงษาคณะภูณชีพอ์อันมิได้ช้คาคลังสังวาลย์แลอยู่แก่ทศอุบาย พระเป็น

เจ้าประหยค์ใช้ให้โหมคนมีพรตแล เอาค่าปรายาจิตด้วยแลสิ่ง
๓๐๐ ถ้าปรานีเอา ๒๕ เป็นทองคำทั้งนั้น ฤ็พระเป็นเจ้ากล่าวด้วยนัย
ทั้งบุคคลทั้งหลาย แลท้าวพระยาเสนาบดีที่มนตรีทวยราษฎร์ทั้งหลาย
อย่าสงสัยเลย

อนึ่งโสภ สมเด็จพระเป็นเจ้าอยู่หัว กล่าวด้วยนัยว่า มาตรา
หนึ่งโสภ ฤ็ข้าพเจ้าพรหมณ์ทั้งหลาย ฤ็บุคคลโสภผู้ใด ๆ ใน ๓๒ ภาษา
ก็กั วิวาทแก่กัน แลทำหนังสือร้องแก่เสนาบดีให้พิจารณาช่วยเรียก
เอาทุนส่งให้แก่เจ้าของ แลไปร้องในกรมใด ๆ ก็กั แลเจ้าของคนนั้น
ให้สุภวสุภามรง เจ้ากรมช่วยเรียกสัจสิ่งของเงินของรูปพรรณแลมา
ข้างโคกระบือข้าหญิงชายส่งให้ก็กั เจ้ากรมยังมิให้สุภวสุภามรง
ลิกขิตไปถึงผู้จำเลย แลเกาะมาพิจารณา ให้ส่งรูปพรรณทาสหญิงชาย
เงินตราข้างมาโคกระบือสัตว์อาวุธขึ้นน้อยใหญ่ เครื่องเงินเครื่องทอง
เครื่องนากก็กั แลให้ส่งชายหญิงพวกเพื่อนมากน้อยเท่าใด ๆ ก็กั
แลโสภข้าพเจ้าเป็นจำเลย รับโฉนดไว้แล้ว แลลิกขิตมาถึงสุภวสุภามรง
เจ้ากรมในสองวันสามวันก็กั ว่ามิได้อยู่กับมิได้เอาไว้ก็กั แลโสภ
หญิงชายผู้ใด ๆ แลข้าพเจ้าเลยออกมาว่าส่งมิได้ใช้ แลสุภวสุภามรง
เจ้ากรมนั้นเอาลิกขิตแห่งจำเลยผู้ออกมา เอาเราทำด้วยผู้ตกก็กั
ให้ว่ากล่าวทั้งนี้ ผู้ตกก็กัว่ากล่าวตกคัว่า ให้โจทชนำเอาสรรพเครื่อง
สิ่งของแล ฤ็ชายหญิงพวกเพื่อนซึ่งจำเลยแปลเสียทั้งนั้น พึงเอา
ทานขนแก่โจทไว้ก่อน ให้โจทชนำผู้คุมไปเอามาพิจารณาตามคัก็กั

แต่ให้จำเลยออกมาแจ้งกิตติคุณให้ชิต ซึ่งจำเลยยอมมาแก้ทุกข์จำเลย
เจ้ากรรมนั้น

อนึ่งโสภ ส่วนสินของทั้งนั้น ถ้าพวกเพื่อนชายหญิงแลลูกเมีย
ข้าคนญาติหลานหลาน เสมียนบ่าวไพร่ คนักแลสหาย ซึ่งจำเลยแปลเสีย
แล้วแล ถ้าโจทก์เจ้าทุกชักนำเอาได้ ในกำหนด ยังมีพันในวิจารณ์
ก่อน เจ้าทุกชักนำว่าท้าวมธุระไปพบสรรพสิ่งของชายหญิงซึ่งจำเลย
แปลทั้งนั้นแล ถ้าได้จำรูปพรรณกล่าวโดยนิตยาก็ ถ้าได้ของนั้นมาแต่
เรือนลูกหลานญาติชิตห่างเสมียนหัวไพร่ก็ ฟังพิจารณาว่าหญิงชายนั้น
สมควรร่วมคิดด้วยจำเลยคนนั้นแล ให้ใหม่ผู้เอาสิ่งของไว้นั้นถึงทุนซึ่ง
ฟ้องแก้จำเลย แลเอาหญิงชายจำเลยคนนั้นเป็นพยานหนึ่ง แลเห็น
พิภพเอาสรรพของโจทก์ไว้แน่นแลให้ประทวน ๑๕ ที่ ให้ประทวนจำเลยผู้นั้น
ถึงทุนซึ่งกล่าวฟ้องเท่าผู้รับของฝากไว้นั้นแล ดังนี้ ถ้าโจทก์กระลาการ
ผู้คุมไปจับได้ สิ่งของสรรพสิ่งใด ๆ ในเรือนจำเลย ๆ เอาไว้องค์ไซ้ เอา
เป็นตัวพิภพสินโจทก์ไว้แน่นแล ฟังประทวนเจ้าทุกโจทก์กล่าวนั้น แลยกทุนสิน
ถึงหนึ่งไว้ไปส่วนโจทก์ก่อน ถึงหนึ่งนั้นประทวนเอาของหนึ่งเป็นอาชญา
แลค่านับแลใหม่รอบค่านับเป็นส่วนผู้คุม แลทุนสินถึงซึ่งตั้งเป็นอาชญา
คงแก้โจทก์แล้ว แลให้เบิกเสียอย่างว่าคดีนั้นเสียไป

อนึ่งโสภ โจทก์ชักนำผู้คุมกระลาการไปเกาะไต้ชายหญิง ถ้าโสภ
พราหมณ์ซึ่งพ่อผู้เป็นพวกเพื่อนแห่งจำเลยสมควรทำร้าย แลจำเลยแปลเสีย
โจทก์นำเกาะไต้ ตามรับสมฟ้องคำโจทก์ ให้เอาผู้นั้นเป็นเจ้าเกี่ยวข้อง

ก็กลัวว่าถ้ารับว่าแทงด้วยไม้แหลมมหาเสลยมนี่ได้
ก็กลัวทั้งด้วยไม้ อี้อีกด้วยไม้คันต้องหัวแตกขาหักแลฟกซ้ำ รับว่าเขา
สรรพสิ่งของสิ่งใดไว้ ก็กลัวด้วยกระบอง สับฟันด้วยดาบแลพร้ารอบขวาน
ถูกด้วยส้อมแทงด้วยหอกง้าว เกี้ยวด้วยขลุ่ย สรรพเครื่องอาวุธก็กลัว
ลำบากมิถึงตาย เป็นทุกเกี่ยวกับภัยอันตราย พึงพิจารณาเป็นสหาย
ญาติห่างไกล ๆ เพื่อนบ้านแลคนอื่นก็กลัว ว่าเป็นอาชญากรรม เสมือนร่วม
อุทธรณ์ด้วยภัยอันตราย แลพึงให้ซักถามจึงเป็นสัตย์ตามฟ้องโทษแล ถ้า
ผู้สมคบภัยรับความฟ้องโทษทั้งนั้น ถ้าพิจารณาในขงโทษ ให้ปรับทวง ๒๕
ที ให้ปรับผู้ร่วมผู้สมคบภัยทั้งนั้น ถ้าเขาแต่สรรพเครื่องสิ่งเงินทอง
ทาสหญิงชายไว้ใช้ ปรับถึงทอนโทษเท่านั้น พึงทำตามบทก่อนจน
ทุกประการเถิด ถ้ามีใครผู้ร่วมคิด แลเหตุว่ารับแต่สรรพสิ่งเงิน
ทองทาสหญิงชาย ช่างฆ่าเอาไว้ในบ้านเรือน เป็นแต่ละเมิด มิได้
ซักถามภัย เป็นบาปกรรมแห่งผู้นั้นแล แลนอกนั้นก็ทั้งนั้น ให้โทษ
ว่าต่อภัยอันตรายเสียไปเท่าเสี้ยวส่วนน้อย ถ้ายอมให้ใส่ด้วยพระธรรมสาคร
แห่งอาญาธรรมอิศราธิราช มโนสาเรศๆเถิด ถ้าโทษตกทุนแก่ภัย
ให้เอาตามสมควรแก่กัน แต่อาญาแลพิณยานัตถุชาทั้งนั้นเต็มอยู่
อย่าพึงปลุกเสก

อนึ่งโศก ถ้าเหตุในระหว่างกลางวัน ถัดจากฟกซ้ำแตกหัก
สับฟันด้วยอาวุธเหล็ก ขากแตกด้วยไม้ด้วยอาวุธเป็นสาหัส โลหิตตก
มิถึงตาย โทษต้องเป็นนครบาล พระยัดจาว กล่าวเป็นอาญาแล ถ้า
ร้องให้เรียกผู้ก่อการ เพื่อนซึ่งช่วยจับค้ำพั้นแทงมิเป็นพวกเลย เม่นเรียก

ให้ส่งคุกกี้แกล ถ้าให้ส่งจำเลยแปลมาให้เอาทานจนแก่จำเลย แกลให้
โทษักนำเอา ถ้าชักนำผู้คุมตลาดการเกาะใต้ตัวผู้ช่วยค่าช่วยที่ทำร้าย
จำเลยนั้นได้ แลชักถามผู้ช่วยทำร้ายมิรับให้ ๓๐ ที่จึงชักถามให้
ขึ้นคำ ถ้ารับเป็นคำสองแมนแล ให้ปรทวย ๒๕ ที่แล้ว ใน ๓ วัน
ถ้ารับจริง ให้ขึ้นคำหลังร่วมด้วยจำเลย ถ้าร้องว่าเขาสรรพสิ่งของ
อันใด ๆ ไว้ด้วย ถ้าผู้สมคยร่วมรื้อนั้น เป็นทุกเคี้ยวจำเลยเป็นแท้จริง
ถ้าพริบแมนแล ถ้าให้ปรับผู้สมคยร่วมรื้อนั้น ดังนี้ ถ้ารับว่าชกฉกฉกฉก
คยค้อยค้อยอริสยพันฟกซ้ำคำเป็นสาหัก ใหม่ทั้งจำเลย แลให้ตกปาก
ถ้าคำที่ฉกฉกทำน ถ้าพราหมณ์ชื้อพ่อทั้งหลายให้ตกสินสินมีผู้สมคย
ร่วมรู้ด้วยจำเลยนั้น ถ้าแปลปากสินมีผู้ร่วมคิกด้วยจำเลย ใหม่เป็น
ทองแดงคิกเป็นเงิน ดังนั้น ให้ตั้งจตุรโสท ๔ เอาเบญจสิกยิวห้า
คุณทหนึ่งควาไว้ แล้วตั้งครีมูลทวาร ๓ เอาเบญจสิขี้อรเสียง ๕ ขุน
ใหม่เป็นเงิน ๑๕ ภูกันให้ตั้ง ๑๕ ลงเอาชีวโธษ ๆ ทารลพัวเอาเป็นส่วน
ปวาริต ๘ ภูกัน ส่งให้แก่ชื้อพ่อผู้ โทพพราหมณ์นั้นคนผู้เป็นเจ้าทุกซ์
นั้นแล

อนึ่งโสท คือชื้อพ่อพราหมณ์นั้นเป็นจำเลยสมคยก็กั ถ้ารับ
เป็นสัทักนี้ ให้ใหม่เอาทองแดงท่มลง อย่าเอาจ่ายราชการเอาเป็น
อาตมาประโยชน์เอาเข้าในโกษฐพระคลังหลวงเลย

ศรีศกัณษคฤคิเรก ๓๒๓๘ ศกวัน ๔๖๕ คำ ประกอบด้วยศิวาร
กิดี ๓ มีรูลคักราช ๖๕๘ วรรณพศก^(๑) สมเด็จพระพุทธเจ้า

(๑) ประมวลกฎหมายมหาจักราชแลจุลศักราช แต่แปลครั้งพระร่วงสุโขไทย

อยู่หัว สมเด็จพระคณาธิบดี นามการพระศรีรัตนมหาธาตุ
ไตรรัตน์ปราสาท โดยทักษิณพระราชมณเฑียร ตรัสด้วยสมณม
ทั้งหลายอันมาแต่เมืองศรีธรรมราช ทำฎีกาให้ขุนพิพัฒน์ราชโกษา
ปลัด เจ้าขุนหลวงพระคลังศรีราชโกษาธิบดี ถวายบังคมกราบทูลพระ
กรุณา แต่พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว ว่าขุนมุลนาย
ขึ้นออกไปทำราชการในเมืองนครศรีธรรมราชก็ดี ขุนมุลนายที่อำเภอ
สิพระชัยชัยคณแวงจังหวัด ขึ้นแก่เมืองนครศรีธรรมราชก็ดี มีลูกเมีย
พรรคพวก ข้าพระพุทธเจ้า^(๑) สมมนทั้งหลาย แลมีคดีเบียดเบียน
ไรรักษาพิทักษ์กันอยู่ณที่เล่นเที่ยว แลหัวเมืองอำเภอแลกรมใด ๆ แลเอา
ตัวลูกเมียพรรคพวกข้าพระพุทธเจ้าไปพิจารณาในโรงศาล ได้ถามเรียก
เอาเงินค่าเกาะเชิงประกัน ค่าส่งสำนวนค่านายาญชี ค่าฤชาคำนับ
อาญา แลหัวสมุทอากรเชิงเรือ่น ค่านันดินหัวสวน แกลูกเมีย
พรรคพวกตัวข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายผู้เป็นสมมนแลผู้พ่อทั้งหลาย ผู้มี
ยศศักดิ์กิตติหาญศักดิ์กิตติมศักดิ์ ให้เสียบริกรรมนิยมพระพุทธเจ้า คดี
ทั้งนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอกราบทูลพระกรุณาให้ทราบพระเหตุไทย จึง
สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัวของคณาธิบดี นามการพระ
มีพระราชโองการ ตรัสแก่ขุนพิพัฒน์ราชโกษา ให้แต่งพระกำหนดแล
พระธรรมสาตรา ให้แก่ข้าพวาทมณทั้งหลาย ว่าซึ่งลูกเมียพรรคพวกซึ่ง
พ่อพวาทมณทั้งหลาย มีคดีสิ่งใด แลเบียดเบียนสิ่งบ้านแลสวนเรียก
ไรรักษา พิศพิทักษ์กันอยู่ใด ค่ายใด หัวเมืองใด ณที่เล่นเที่ยวบ้านที่

(๑) คำว่า ข้าพระพุทธเจ้าตอนนี้หมายความว่า คนพวกข้าพระ

กรมใดๆ แลฤๅขุนมูลนายอันออกไปทำราชการก็ แลพระยานคร
ผู้รั้ง กรมการสัศคิมหาศไทย แลขุนมูลนายอำเภอกุฎาษ จำรง
ผู้ทรงสำนวนในนครธรรมราชก็ แลเกาะกุมลูกเมียแลพรรคพวก
ชุมนุมชู้พ่อพราหมณ์ทั้งหลายมาพิจารณา เรียกเอาเงินทองคำเกาะเชิง
ประกันคำถามคำทรงสำนวนค่านำมาญชี คำนับฤๅอาชญาอากรเงิน
เรือน หวีสมุคค้อยค้อย มั่นกินหัวส่วนแลลูกเมียพรรคพวกชุมนุม
แลชู้พ่อพราหมณ์ทั้งหลาย ให้เสียวีถกรรมนิยมเสียไปภายหน้าเล่า
มิชอย แค้นไปภายหน้า เหตุว่าสิ่งของชู้พ่อพราหมณ์ชุมนุมไค้เพื่อ
เหงือไค้ประณตผลทานชื่อว่าสิน นิสัญญาทิบาท อย่าฟังเขาเข้าไป
พระโกฐันพระคลังของหลวงจ่ายราชการเลย เลี้ยงอาคมาประโยชน์
เองเลย แลทรงพระกรุณา มีพระราชโองการ ให้ขุนพิพัฒน์ราชโกษา
แลมหาราชครูแต่งพระกำหนด แลพระธรรมสาครให้แก่ชุมนุมชู้พ่อ
พราหมณ์ทั้งหลาย ตามอติละพระยาพิ คัมภีร์พระธรรมสาคร แล
สมเด็จพะพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณา มีพระราชโองการตรัส
ค่อนำขุนไครโลก เหมินชทรรยก เหมินสักขิฤทธิ เหมินราชบาล
แลหัวพันนายแวงอินนั่งเฝ้า สมเด็จพะบาทแห่งนั้น

อนึ่งโศก สมเด็จพะพุทธเจ้าอยู่หัว องค์นารายณ์ รามายักษ์
ทรงพระกรุณาโปรด ให้นายคำรวคนในจักเอาชาวส่วยชาวซางชาย
หญิง ๒๐๐ ให้พทานพญาโกษาเอาออกมาไว้เป็นข้าพระรักษาดานพระ
อิศวรนารายณ์เทวารย แลมอบให้แก่พระธรรมวราย แลออกพระศรีวราช
โกเขนทร์คุมไว้ ถือเครื่องพระทาน สำหรับพิชิตวายพระราชกฤศ แล

ทรงพระกรุณาว่า มาหาศบโธนนักการข้าท้าวไพร่พลสงครามการ
ไพร่สินยานพลเมืองเสมียนแลผู้มียศดาศักดิ์ ลูกขุนหัวเมืองแลไพร่ข้า
ส่วยสองกอง แลไพร่ชาวซางชาวอาสา ดำรงชาววังน้ำอายนน้ำสง
ทั้งสิบสองสัณักพัน แลไพร่พุทธสาคร จีนแขกไทยฝรั่ง วิลันตานานา
ประเทศกั๊ก คือแม่จัวฟ่องจัว ข้าส่วยแลอาสาแขก ไทยยโธนแลนักการ
ต่าง ๆ ภาษากั๊ก ไพร่สัณักพัน ซึ่งเรากล่าวมาทั้งนี้ เข้ามาสวมศ
กั้วยฟ่องจัวแม่จัว ข้าพระอิศวรณารายณ์ข้าพราหมณ์ทั้งหลายกั๊ก มี
ลูกชายหญิงถึง ๓๐ คน ขึ้นให้แก่แม่จัวฟ่องจัวข้าพระพุทธสาคร ข้าส่วย
สองกอง ชาวอาสา ยโธนนักการจีนแขกไทยไพร่สัณักพัน ผู้มี
ยศดาศักดิ์ ลูกขุนหัวเมืองเสมียนอาสา ดำรงชาววังน้ำอายนน้ำสง
ซึ่งเรากล่าวมาทั้งนี้ แต่คนหนึ่ง ถ้ามีถึง ๓๐ คนอย่าให้แบ่งขึ้นไปเลย
ให้คงแก่ข้าพระอิศวรณารายณ์เป็นชีวิตราหมณ์ตามเดิมตามสมัย แม่จัว
ฟ่องจัว ฝ่ายข้าอิศวรณารายณ์เด็ก

อนึ่งโศก ญาฟ่องจัวแม่จัวเดิมข้าพราหมณ์ออกไปสมรสด้วยผู้มี
ยศดาศักดิ์ ลูกขุนหัวเมืองเสมียน ไพร่เลวแลไพร่ข้าส่วย ชาวซาง
ชาวอาสา ไพร่ยโธนนักการ ข้าพระพุทธสาคร ดำรงชาววังน้ำอายน
แลจีนแขกไทยฝรั่งวิลันตานานาประเทศกั๊ก ไพร่สัณักพันแลถ้าเกิด
ลูกชายหญิงเท่าใด ๆ ให้แบ่งขึ้นแต่คนหนึ่ง แลถ้ามีถึง ๓๐ คนมิให้
แบ่งขึ้น ทำประทุษซึ่งเรากล่าวมาตั้งแต่ก่อนดังนี้เกิด

อนึ่งโศกมาตราหนึ่ง พระพุทธเจ้าอยู่หัว บัณฑิตตรัสว่า จีนแขก
ไทยผู้ใหญ่พระพลสงครามผู้ใด ๆ กั๊ก นานาประเทศกั๊ก เกิดวิวาท

ด้วยชื่อพรหมณ์ แลทูลองค์ด้วยไม้คั่นกันขึ้น สืบด้วยอาชญา
 เหล็กอันมีคมหาคมิได้ กัก ทำร้ายผลักรวานทรลาคในกลางถนน
 หนทาง ท่านชุมนุมในบ้านบนเรือน ให้ผ้าโพกหัวตกลังวาลขาดขาด
 กัก ทำให้หัวแตกใช้ ให้ไหมเอาสุวรรณกลักเกล้า ทักษิณสังวาลย์
 ทอง หัวทอง ผ้าภาษาพิตรวงสิงณ ๓๐๐ แลผ้าโลหิตกักให้ชุกหลุม
 รุก ๔ กว้าง ๔ ไหมเอาทองนพคุณใส่ที่โลหิตตกลงงเติม แลผ้า
 มิได้ ให้ปลื้มดลเมืองนั้น ลวคเงิน ๘ รอย ลวคทอง ๘ รอย บุษบา
 เทพพาพันหนึ่ง จิงพันไทยไทย สังเวชโลหิตกยาทัวตักในเมืองนั้นแล
 พระเพ็ชรณกรรม อย่างพึงสงไสยเลย

อนึ่งได้ สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว บัญชาว่า มาตราหนึ่ง
 ฤๅชื่อพรหมณ์ทั้งหลายผู้ใด ๆ พรหมณ์ผู้มียศดาศักดิ์ทายศดาศักดิ์
 มิได้ กัก แลอยู่ในเรือนพรตกัก มิได้เป็นเรือนพรต คือพระวันชยา
 กัก วันอันนุชวรกัก แลมิได้เป็นวันชยชยา กัก มิได้เป็นวันกันนุชวรกัก
 แลไทยผู้ใดหาความใส่ไทยกัก ต้องตราให้ส่งพิจารณาแลเรียกเอาเงิน
 ทองค่าเกาะเชิงประกันค่าถามค่าทรงสำนวน ฤๅชาธรรมเนียมแก่บุตร
 ภริยาทาสชายหญิงอันมิได้เป็นเดิมชื่อพรหมณ์กัก ครั้นเป็นทาสอยู่
 บนเรือนชื่อพรหมณ์ใช้ เหมือนชื่อพรหมณ์ผู้นั้นเป็นอยู่ถาก
 เรียกเอาแก่บุตรชายหญิงทาสลูกเมียแห่งชื่อพรหมณ์ผู้นั้น ท่านว่า
 อยู่กลางเรือนแห่งชื่อพรหมณ์ ชื่อสัญญาทาสินของชื่อพรหมณ์
 ใดๆ ก็ชั่ว แลว่าเป็นแต่หลานลูกแต่ชื่อพรหมณ์ผู้นั้นใช้ ท่านว่าเพศ
 แห่งชื่อพรหมณ์ๆ ก็ชั่ว อย่างพึงเอาค่าฤๅชาธรรมเนียมสิ่งใด ๆ เลย

อนึ่งถ้าเมื่อนั้นไทยมิใช่เกิดมพรหมณ์สัก ท่านว่าเพิ่นปรกติพกรณพิช
หว่านลง ท่านว่าหญิงผู้นั้นพรหมณ์มณเฑาะว์ เอาคำอุชาธรรมเนียมมิได้
คุงเคียวลพพรหมณ์แล เหตุว่าเป็นเอกจิตรอนเคียวตายต่างกันได้
อย่าฟังเอาคำอุชาธรรมเนียมอันใด ๆ ชื่อว่าวิสุตยาบาทผู้นั้นฉิบหายไ
นเียวทุกชีแล

อนึ่งโสภสมเด็จพะพุทธเจ้าอยู่หัวยัธยัธชวรา มาตราหนึ่ง ฤาชี
พ่อพรหมณ์ทั้งหลายมีศดาศักกิกิหายศดาศักกิกิได้ กัก แลฤาชม
กรรมจักรพณานาเหมีนเจ้าเมืองนายที่นายชนอนอำเภอ ข้าหลวงพำมร
ภูกายผู้ใด ๆ ทำทุยศแก่ชีพ่อพรหมณ์หาความใส่โทษว่าทำผิดสิ่งใด ๆ
กักก็ต้องพิจารณาไต่ถาม จะเรียกเอานำมาญชีคำคำนี้มาญชีคำถาม
คำชีทรงสำนวน ถ้าชีพ่อพรหมณ์สัพพสาสนแลบ้านไร่นาที่เสนาทบาท
ที่ใดจะเรียกเอาสวน หัวตบคู้ขอบคู้ควาย คำนี้มันดินหัวสวนเชิงเรือน
เป็นของหลวงเอาเข้าในพระโกฐพระคลัง จำราชการไปเลี้ยงอาตมา
ประโยชน์มิได้โดย เหตุว่าชีพ่อพรหมณ์ต่างสมเเอง เป็นสินวิสุตยาบาท
ฤาว่าสินไฟ เหตุว่าสร้างไคผลทานเป็นปฐมอาชญาพึงให้เอา แลฤา
ชมกรรมจักราทั่วพระยานาเหมีน ชนมลนายมนตรพมภูกายผู้ทรง
สำนวน อำมาตย์หัวเมืองผู้ใด ๆ ทงนี้มีฟังคำพระยัธยัธชวราทั้งนี้ ฤา
นารายณ์เป็นพระเพลิงสังหารหัวนาศ แลเกิดอโกลโยธยผู้นั้นไปเกิด
ยังเนียวทุกชีได้ สิบสองอสงไขยชาติแล

อนึ่งโสภสมเด็จพะเจ้าอยู่หัวกล่าวยัธยัธชวรา มาตราหนึ่งฤาชี
พ่อพรหมณ์ผู้ใด ๆ มียศดาศักกิกิหายศดาศักกิกิได้ กัก ฤาชมกรรม

ษัตริย์เมืองยี่โกผู้ใหญ่ หัวเมือง เจ้ากรมอำเภอมณฑลนายที่ พุทธามรัง
ภูทวยราษฎร์ผู้ใด ๆ จัวยเอาข้าพเจ้าพรหมณ์คนนั้นมาทูลยศแก่โสดมัยศคักกิตา
ยศคักกิตามีไว้ ฤททวยราษฎร์ผู้ใด ๆ ก็ดีแล พิจารณาว่าข้าพเจ้าพรหมณ์
ผดสังโกลี จึงให้โหมข้าพเจ้าพรหมณ์ผู้นั้นตามคุณารูปหนักเขาสองเท่าทุน
รอยไทยเศษนั้นไซ้ร้ เอาแก่ผู้นั้นเอาเป็นทองแดงตามคักกิตาความ เอา
ทุนให้แก่โสดมัยศคักกิตาผู้ใด ๆ เศษเหลือนั้นทูลลงสมุทแล อนึ่งโสด
มัยศคักกิตาเอาเงินพิศุศลของข้าพเจ้าพรหมณ์คนใด ๆ แลพาลพาโลว่ามี
ข้าพเจ้า มีชายคนแลลูกเมียทาสหญิงชายไว้ มีทำคอกเขี่ยกัก แล
พิจารณาว่าแท้จริงไซ้ ให้โหมสองเท่าทุน เอาทองแดงส่งให้แก่ข้าพเจ้า
พรหมณ์ผู้ชนะเป็นอภัยแก่ผู้นั้น เศษนอกนั้น ทำรูปภูวนารดแล
กุศลเจ้าโสดมัยศคักกิตา

อนึ่งโสดมัยศคักกิตาเจ้าอยู่หัวมณฑลว่า มาตราหนึ่ง ฤททรม
กรมษัตริย์หัวพระยานาหมื่นขุนมนาย หัวเมืองอำเภอนายทนายบ้าน
แลมณฑลเสนานายพุทธามรังภูทวยราษฎร์ผู้ใด ๆ ทำทูลยศจำช้อคาโยงแขวน
ทูลลากผลักรงานแห่งข้าพเจ้าพรหมณ์ ผู้มีพรตหาพระคัมภีร์กัก ให้ทำ
ไทยแก่ผู้ทำทูลยศนั้น ให้คักกักด้วยไม้กระบอกไม้ไผ่สูงได้ ๘๐ ที่แล้วให้
เอาเย็กเกียผู้นั้นชนชาย่างไว้ ๓ วัน แลให้ผู้นั้นปรายาจิตให้แก่ข้าพเจ้า
พรหมณ์นั้นแลสิ่ง ๓๐๐ แลเชิญเทพคาพันหนึ่งจึงจะพ้นภัยไทยผู้
นั้นแล พระกรรอย่าสงไสยเลย ฯ แลพระยาโกษาธิบดีพระราชาโง
การแห่งนั้นค่อหน้าขุนไกรโลก เหมินชทาทรยก เหมินสัคคิฤทธิ เหมิน
ราชบาลแลหัวพันนายแขวง นึ่งเส้าสมเด็จพะพระยาแห่งนั้นแล ฯ

๑ เขียนจบณวัน ๖ ๑๕ ๕ คำ ขวาลนักษัตรมงคล (จุลศักราช ๑๐๙๖) ฯ

หนังสือพระครูพิเศษจูฬโศภิตาจารย์ มาถึงขุนพรหมสุทธินิชาติราช
 ปโรหิตแลขุนยศโสทรภณาริ ขุนวาสุเทพ แลขุนศรีสวัสดิ์ใหม่ย ขุน
 พิศเวศ แลพราหมณ์ทั้งปวง คัวยุริช้าวเหตุการณ์เข้าไปถึงกรุงศรีอยุธยา
 ว่าการไสยศาสตร์ พระราชพิธีแลพิธีพราหมณ์พระผู้เป็นเจ้า พิธี
 ธรรมสารทตามชาติตระกูลพราหมณ์สำหรับเมืองนครवंธโรย ไม่มีอะไร
 ไวยะที่กษัตริย์ซึ่งจะอุปถัมภ์ค้ำชูเป็นสัจเป็นธรรมมั่นคงตามได้ มีแต่
 ชาติแขกชีวิวิธมเหศธาคานพิริ แลเพลาพระคัมภีร์กฎพระธรรมศาสตร์พระ
 ราชกำหนด ซึ่งจะบวชพรตกัน สังวรคาถาน แก่ท่านนาถดิอนา
 คัวยพรทวาสุกฤษพรตลูกแขน ก็สิ้นพรตนั้นก็ถลายสายบุญเลี้ยงสัน
 เปนหมื่นอยู่นักหนา จงอุปถัมภ์ค้ำชูด้วยพระหลวงขุนหมื่น แลพิธี
 พิธีให้เล่าศรีษณะศรีธา เห็นพร้อมกันแล้วให้ขุนพรหมสุทธินิชาติ ขุน
 ยศ ขุนวาสุเทพเอาหนังสือเรียนแก่ท่านปลัดเมืองให้แจ้ง ให้ท่าน
 ช่วยทำนุบำรุงไพร่ฟ้าอาณาพระผู้เป็นเจ้า ให้พราหมณ์ทั้งปวงดึกิจตาม
 จาริควาริชพราหมณ์ ให้อยู่แก่สัจแก่ศีลพรตกันให้มั่นคงเสมอน้อย่าง
 ในกรุง ฯ จะทำมงคลการ แลการพระราชพิธีของพระผู้เป็นเจ้าให้จำ
 เวณศรีสวัสดิ์คิพิกัมมมงคลพระชนมสุขทุกประการ กันโดยศัตตวิธ
 แต่ยพิตรแล ฯ พณ ฯ เจ้าท่านพระหลวงกรมการ อาณาประชาราษฎร์
 ทั้งปวงจงทั่ว ให้กรมปลัดเห็นแก่ฝ่ายไสยศาสตร์ของพระผู้เป็นเจ้าการ
 สำหรับสืบต่อไป ให้เอาเรียนแต่ ฯ พณ ฯ ให้ทราบ คัวยุริชสวัสดิ์

ใหม่แต่ก่อนรักษาหอพระเทวกรรมอยู่ที่บ้านเรือน แลรักษาสถานพระ
 นารายณ์ด้วยขุนवासเทพ แลช่วยจัดแจงคู่อ่านหนังสือฝ่ายพระนารายณ์
 แลจัดแจงงานการสำหรับพระนารายณ์ แลฝ่ายงานพระอิศวรสถานพระ
 สยมภูวนารณนั้น ขุนยศเป็นเจ้าสถานจัดแจงทั้งสิ้น แต่สถานพระ
 วิจิเนศวร ขุนพรหมสุทธิชาติเป็นเจ้าสถานจัดแจงการงานทั้งปวง แต่
 งานสำหรับเครื่องบูชาเข้ามาเข้าตอกเครื่องทั้งปวงแลคู่อ่านหนังสือ ฝ่าย
 พิชานพระอิศวรนั้น เป็นพนักงานขุนยศจัดแจงทั้งสิ้น แลหอไว้พระ
 อิศวรนารายณ์นั้นมูไรทั้งสี่รักษาอยู่ในขุนยศว่ากล่าว ในฝ่ายงานพระ
 อิศวรเป็นหัวขุมมูไร ๑ ครั้นรัชพระไชยสถาน พระสยมภูวนาถ ซึ่ง
 จะทำการบูชาสักการบูชา พระกุมารนั้นเป็นการใหญ่ผู้อื่นทำไม่ได้ เป็น
 ชาติตระกูลพนักงานขุนพรหมสุทธิชาติราชปโรหิตได้ทำการชำระสิ่ง
 เสกไปถวายโดยไกรลาศพระเป็นเจ้าหยดย้ายพระภักตร์ถึงสามประตู ให้
 พรเพื่อจะให้จำเริญศรีสวัสดิ์พิพัฒนามงคลชัยไทยศัตร์ไทยแก่พิตรธาดา
 ประชากรราษฎรทั้งปวง ให้อยู่เย็นเป็นสุขให้บริบูรณ์ในแผ่นดิน แต่
 ขุนพิศเวกเป็นเอกในกรมเทวสารทวิย มีราชการขึ้นชั้วข้างอ่านพิไชย
 ยาทรา เมอพบหัวดำเนนเข้าเมือง จะไ้รักษาวัดพระสิ่งหนึ่งสิ่งใด
 หามิได้ เมอจะขึ้นหงษ์ ขุนยศจ่ายผ้าขาว ๔ ผืน เงินวัดจำสองบาท
 ไ้แก่ครุพรหมสุทธิชาติ แลขุนยศขุนจันปลัดรองรัชพระแลกระดานมา
 ไว้ สถานกลางอีกสถานพระนารายณ์ ผู้เป็นเจ้าทำการชำระสิ่งเหมือน
 กัน ขุนवासเทพขุนเวศณภักดิ์ ขุนรัตนนารายณ์ ขุนเทพมุนี ขุนราช
 มุนี เป็นคู่อ่านหนังสืออยู่ในสถานพระนารายณ์ สถานพระวิจิเนก

อนึ่งเชิญพระชนมบรมทงษณัน มีในพระตำหรับเตียงคุณเป็นอัน
 ยากนักหนา อภิเศกตั้งพระตะเบะพระเมรุอศิกันวินันตก จึงจะยก
 พระผู้เป็นเจ้าขึ้นได้ คุณนั้นพอจะเขียนได้ แต่ว่ากระแสแรงอันเตียง
 คุณนั้นฤกษ์ชงนักหนา ถ้าผู้ใดมีบุญญา อดสำหิเพียรเขียนเล่าเรียน
 ให้รู้จักแจ้ง ในคัมภีร์ทุกสิ่งแลจงจะทำการพินิจได้ แลกันโทยโทย
 อันทรายนั่นด้วย ให้ศึกษอ่านปฤกษากัน ผู้ใดสัจซอมนั้นคงจะเป็นองค์
 พราหมณ์ได้ ให้จิตเข้ามาเล่าเรียน ถ้าผู้ใดไม่เอาชาติเอาตระกูล
 แลอย่าให้เข้ามาเลย ให้ท่านกรมพระปลัดเห็นแก่ศาสนา ยกฝ่าย
 ไสยศาสตร์ชาติพราหมณ์ไว้ครั้งหนึ่งก่อน ท่านก็จะให้ไชยพรพระอิศวร
 พระนารายณ์นั้นเอาเป็นที่พึ่งแก่ชีพราหมณ์ สืบต่อไป ในทุกวันนี้แลจะ
 เกิดศวิสวัสดิพิพัฒนามงคลมหาชนมสุขจงทุกประการ ๑ พณ ๑ แลวิวัฒนา
 การสืบไป ๑

เจ้าพนักงานหอสมุด